

โครงการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของ
โครงการเด็กไทยแก้มใสถวายเจ้าฟ้านักโภชนาการ ปีที่ 1

โดย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

ภายใต้การสนับสนุนจาก

ศูนย์ประสานงานเครือข่ายการประเมินงานสร้างเสริมสุขภาพเชิงเศรษฐศาสตร์ในประเทศไทย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

TDRI

18 ตุลาคม 2560

คณะผู้วิจัย

ดร. วิชิตินี วิบุลผลประเสริฐ	หัวหน้าโครงการ
ดร. วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์	ที่ปรึกษาโครงการ
คุณ ยศ วัชรคุปต์	นักวิจัย
คุณ นันทพร เมธาคณวุฒิ	นักวิจัย
คุณ อัจฉรียา อนันตทัศน์	นักวิจัย
คุณ จิราภรณ์ แผลงประพันธ์	นักวิจัย
คุณ วิสารกร รามางกูร	ผู้ประสานงานโครงการ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1	1
1.1 ความเป็นมา หลักการ และเหตุผล	1
1.2 กรอบแนวคิด และวิธีการศึกษา.....	2
1.3 วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	4
บทที่ 2	5
2.1 โครงการเด็กไทยแถมใส่ถวายเป็นเจ้าฟ้านักโภชนาการ.....	5
2.2 ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับภาวะสุขภาพของเยาวชนไทย และการวิเคราะห์ ผลตอบแทนทางสังคม.....	7
2.3 ระเบียบวิธีการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม	9
บทที่ 3	12
3.1 การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (STAKEHOLDER MEETING).....	12
3.2 ผลสรุปจากการทำ STAKEHOLDER MEETING	13
3.3 ข้อสังเกตอื่นๆ จากการจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	22
3.4 สรุป	23
บทที่ 4	25
4.1 การกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ และตัวแทนทางการเงิน เพื่อใช้คำนวณผลตอบแทนทางสังคม... ..	25
4.2 การเก็บข้อมูล	28
4.3 ผลการเก็บข้อมูลและสถิติ.....	29
4.4 อุปสรรคในการเก็บข้อมูล.....	38
บทที่ 5	39
5.1 ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1	39
5.2 ส่วนแบ่งประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ.....	43
5.3 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว	45
5.4 ข้อจำกัดในการคำนวณผลตอบแทนทางสังคม.....	49
บทที่ 6	51
6.1 สรุปผลการศึกษา	51
6.2 ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	53
ภาษาไทย	53
ภาษาอังกฤษ.....	54
ภาคผนวก ก	55

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุนทางสังคมในบางโครงการ	2
ตารางที่ 2 การกระจายตัวของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในปีที่ 1	6
ตารางที่ 3 กิจกรรมภายใต้โครงการเด็กไทยแก้มใส	6
ตารางที่ 4 การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	12
ตารางที่ 5 แผนที่ผลลัพธ์	14
ตารางที่ 6 ผลลัพธ์ร่วมและตัวชี้วัด	17
ตารางที่ 7 DEADWEIGHT	18
ตารางที่ 8 ATTRIBUTION ของ สสส.	20
ตารางที่ 9 DROP-OFF	21
ตารางที่ 10 สรุปผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ตัวแทนทางการเงิน และข้อมูลที่ใช้คำนวณ จำแนกตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	27
ตารางที่ 11 นิยามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเก็บแบบสอบถาม	29
ตารางที่ 12 เกณฑ์การกำหนดตัวอย่างและจำนวนตัวอย่าง/แบบสอบถาม	29
ตารางที่ 13 ระดับชั้นการศึกษาของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม	30
ตารางที่ 14 การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ของนักเรียนเปรียบเทียบระหว่าง ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ	31
ตารางที่ 15 มูลค่ารายปี (คิดทั้งมูลค่าบวกและลบ)	41
ตารางที่ 16 ผลตอบแทนทางสังคมในกรณีฐาน	42
ตารางที่ 17 ส่วนแบ่งประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กรณีอัตราคิดลดร้อยละ 1	43
ตารางที่ 18 ความอ่อนไหวของผลตอบแทนทางสังคม เมื่อเพิ่มค่า DEADWEIGHT	46
ตารางที่ 19 ความอ่อนไหวของผลตอบแทนทางสังคม เมื่อลดค่า ATTRIBUTION	47
ตารางที่ 20 ผลตอบแทนทางสังคมเมื่อใช้ข้อมูลจากโรงเรียนที่ร่วมโครงการปีที่ 1 เท่านั้น	48

สารบัญรูป

รูปที่ 1	ขั้นตอนการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม.....	9
รูปที่ 2	ระดับสุขภาพใจโดยรวมของนักเรียนเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ ...	30
รูปที่ 3	ค่ารักษาพยาบาลของนักเรียนเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ (บาทต่อปี)	31
รูปที่ 4	ระดับสุขภาพใจโดยรวมของผู้ปกครองเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ	32
รูปที่ 5	ค่ารักษาพยาบาลของผู้ปกครองเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ.....	32
รูปที่ 6	ความถี่ของการทำกิจกรรมร่วมกับครู/โรงเรียนและชุมชนของผู้ปกครองเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ	33
รูปที่ 7	ระดับสุขภาพใจโดยรวมของครูเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ.....	33
รูปที่ 8	ความถี่ของการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนของครู/โรงเรียนเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ	34
รูปที่ 9	ระดับสุขภาพใจโดยรวมของตัวแทนชุมชนเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ.....	35
รูปที่ 10	ค่ารักษาพยาบาลของตัวแทนชุมชนเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ... 35	
รูปที่ 11	ความถี่ของการทำกิจกรรมร่วมกับครู/โรงเรียนและผู้ปกครองของตัวแทนชุมชนเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ.....	36
รูปที่ 12	ระดับสุขภาพใจโดยรวมของตัวแทนหน่วยงานในท้องถิ่นเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ	36
รูปที่ 13	ความถี่ของการทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนของตัวแทนหน่วยงานในท้องถิ่นเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ	37
รูปที่ 14	ระดับสุขภาพใจโดยรวมของตัวแทนหน่วยงานดำเนินโครงการเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ	38
รูปที่ 15	การลดทอนมูลค่าให้เหลือเพียงส่วนที่เกิดขึ้นโดยสสส.....	39
รูปที่ 16	การเปลี่ยนแปลงมูลค่ารายปี (5 ปีหลังจากโครงการปีที่ 1 สิ้นสุดลง).....	40
รูปที่ 17	ผลตอบแทนทางสังคมในกรณีฐาน	42
รูปที่ 18	ส่วนแบ่งประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กรณีอัตราคิดลดร้อยละ 1	44
รูปที่ 19	องค์ประกอบ NPV ของกลุ่มนักเรียน กรณีอัตราคิดลดร้อยละ 1.....	44
รูปที่ 20	สัดส่วนของกิจกรรมในการใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์	45
รูปที่ 21	ความอ่อนไหวของผลตอบแทนทางสังคม เมื่อปรับค่า DEADWEIGHT และ ATTRIBUTION	47
รูปที่ 22	ผลตอบแทนทางสังคมเมื่อใช้ข้อมูลจากโรงเรียนที่ร่วมโครงการปีที่ 1 เท่านั้น	49

บทที่ 1

1.1 ความเป็นมา หลักการ และเหตุผล

สุขภาพเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตของทุกคน การมีร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่เป็นโรค และการมีจิตใจที่เป็นสุข ร่าเริง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีครอบครัวที่อบอุ่น และอยู่ในชุมชนที่เข้มแข็ง สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของผู้ที่มีสุขภาพที่ดี¹ เมื่อบุคคลใดมีสุขภาพดี บุคคลนั้นย่อมสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างเต็มความสามารถ ด้วยเหตุนี้ การสร้างเสริมสุขภาพจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยการสร้างเสริมสุขภาพเป็นกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองด้วยการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี เลือกบริโภคอาหาร ผลิตภัณฑ์ รวมถึงบริการทางสุขภาพที่มีประโยชน์ ทำให้มีสุขภาพดี ปราศจากโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ รวมถึงการปรับปรุงสมรรถภาพร่างกายให้เกิดความกระฉับกระเฉง จะช่วยป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม โครงการ ชุดโครงการ และแผนงานสร้างเสริมสุขภาพที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างเสริมสุขภาพของคนไทยให้ยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็ความพยายามในการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรณรงค์เพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนน รวมถึง การสนับสนุนให้คนไทยมีสุขภาพะองค์รวมที่ดีขึ้น การดำเนินงานของ สสส. ในรูปแบบต่างๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ เช่น พฤติกรรมด้านการบริโภคอาหารและการออกกำลังกายที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น ถึงแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะเป็นที่สังเกตได้ แต่ทว่า สังคมยังคงมีคำถามเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นว่ามีขนาดมากน้อยเพียงใด อีกทั้ง ยังขาดการเทียบเคียงกับการประเมินมูลค่าทางการเงิน กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ ที่สังคมรับรู้และเห็นประโยชน์ของการดำเนินการของ สสส. ด้านการสร้างเสริมสุขภาพนั้น สังคมให้มูลค่ากับการเปลี่ยนแปลงนั้นเทียบเป็นเงินตราได้มากน้อยเพียงใด

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI) เป็นแนวทางหนึ่งของการประเมินงานสร้างเสริมสุขภาพทางเศรษฐศาสตร์ ที่จะช่วยให้สามารถวัดผลการเปลี่ยนแปลงและประเมินมูลค่าผลประโยชน์ของโครงการต่างๆ โดยการแปลงผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้อยู่ในรูปของเงินตรา ประโยชน์ที่จะได้จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม คือ การทำให้สาธารณะทราบว่าเขาได้รับประโยชน์จากเงินลงทุนแต่ละบาทของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมากน้อยเพียงใด ซึ่งทำให้เกิดความโปร่งใสและยังช่วยให้เกิดกระบวนการปรับการดำเนินงานของ สสส. เพื่อให้สังคมได้รับประโยชน์จากกิจกรรมและโครงการมากขึ้น

ในปีพ.ศ. 2555 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้ทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุนทางสังคมในบางโครงการของ สสส. ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบ การป้องกันอุบัติเหตุทางถนนและอุบัติเหตุด้านกิจกรรมเพื่อการส่งเสริม การออกกำลังกายและกีฬาเพื่อสุขภาพ โครงการด้านการบริโภคอาหาร

¹ ที่มา กระทรวงสาธารณสุข

โครงการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โครงการด้านผู้พิการและผู้สูงอายุ และโครงการด้านเด็กและเยาวชน ผลการศึกษาโดยใช้อัตราคิดลด 3% พบว่า การลงทุนด้านอุบัติเหตุ จำนวน 1.4 พันล้านบาท ได้รับผลลัพธ์คิดเป็นมูลค่า 1.8 แสนล้านบาท เท่ากับผลตอบแทนทางสังคมได้รับ 130.21 บาท ต่อการลงทุน 1 บาท เป็นต้น (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนการลงทุนทางสังคมในบางโครงการ

ประเด็น	ผลตอบแทนทางสังคม (ล้านบาท)	การลงทุน (ล้านบาท)	SROI (บาทต่อการลงทุน 1 บาท)
ด้านอุบัติเหตุ	180,000	1,400	130.21
ด้านการบริโภคยาสูบ	26,000	1,400	18.34
ด้านออกกำลังกาย ²	12	2	6.19
ด้านบริโภคอาหาร ³	1,700	130	13.49
ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ⁴	3,000	49	95.01
ด้านเด็กและเยาวชน ⁵	669	97	6.87
ด้านผู้สูงอายุ ⁶	62	21	2.95

ที่มา: สรุปลงจากผล PowerPoint การนำเสนอผลงานของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

อย่างไรก็ดี การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมที่กล่าวถึงเป็นเพียงการเริ่มต้นที่จะพยายามตอบคำถามแก่สังคม การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายเงินสาธารณะให้เกิดประโยชน์แก่สังคม สสส. จึงจำเป็นต้องขยายการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมไปยังประเด็นการดำเนินงานด้านอื่นๆ ที่ สสส. ทำอยู่ซึ่งเป็นที่มาของการศึกษานี้

1.2 กรอบแนวคิด และวิธีการศึกษา

การคัดเลือกโครงการที่จะประเมิน

เพื่อให้เกิดประโยชน์แท้จริงกับการปฏิบัติงานและต่อสังคม สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยจึงประชุมปรึกษาร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในฝ่ายติดตามและประเมินผลของ สสส. เพื่อทำการคัดเลือกประเด็นหรือโครงการที่จะเป็นตัวแทนการประเมิน เพื่อประเมินผลตอบแทนจากงานสร้างเสริมสุขภาพที่ดำเนินการโดย สสส. โดยหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกโครงการมีดังนี้ (1) เป็น

² (สตาร์ตัน ลิจิตีฟิเคชัน และคณะ, 2013)

³ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2012c)

⁴ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2012a)

⁵ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2012b)

⁶ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2012d)

โครงการหรือแผนงานที่ทาง สสส. ต้องการให้ติดตามและประเมินผลเป็นการเร่งด่วน (2) ระยะเวลาในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสมสำหรับใช้ในการประเมิน (3) โครงการมีความพร้อมทางด้านข้อมูลที่จะใช้ประกอบการวิเคราะห์ (4) โครงการครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมาก

หลังจากที่มีการพิจารณา คณะกรรมการบริหารกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมีมติเห็นชอบให้ติดตามและประเมินผลโครงการเด็กไทยแก้มใส (Healthy Kids Healthy Food) ด้วยเหตุผล 3 ประการคือ 1) เป็นโครงการที่เน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างหลายภาคส่วน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานท้องถิ่นต่างๆ 2) โครงการเด็กไทยแก้มใสมีระยะเวลาดำเนินโครงการ 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2558-2560 ซึ่งครอบคลุมช่วงเวลาที่ทำกรวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน และ 3) โครงการเด็กไทยแก้มใสถือเป็นการดำเนินการตามเป้าหมาย 10 ปีของ สสส. ในด้านการลดความชุกของภาวะน้ำหนักตัวเกินและโรคอ้วนในเด็กให้น้อยกว่าร้อยละ 10 ใน พ.ศ. 2562 ดังนั้น สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยจึงเลือกโครงการเด็กไทยแก้มใสเป็นตัวแทนในการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม เป็นการวิเคราะห์เชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่มีความโปร่งใสและเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการวิเคราะห์ โดยกรอบการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดขอบเขตการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยกำหนดว่าใครคือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมภายใต้โครงการหรือแผนงานที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส.
2. การทำแผนที่ผลลัพธ์ซึ่งแสดงความเชื่อมโยงตั้งแต่กิจกรรมที่ทำไปถึงจำนวนผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้แผนที่ผลลัพธ์ส่วนหนึ่งจะอ้างอิงจากคู่มือประเมินตนเองของโครงการเด็กไทยแก้มใส โดยการทำให้ผลลัพธ์จะต้องกำหนดว่ากิจกรรมที่จะวิเคราะห์นั้นต้องใช้ทรัพยากร เช่น เงิน เวลา ฯลฯ เท่าไร ผลผลิตของกิจกรรมหรือโครงการมีอะไรบ้าง และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทันทีหรือที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมีอะไรบ้าง
3. การรวบรวมข้อมูลผลลัพธ์และการประเมินมูลค่า โดยจะต้องหาตัวชี้วัดที่ชัดเจน ซึ่งจะต้องสามารถบอกได้ว่าผลลัพธ์เกิดขึ้นหรือไม่ ที่สำคัญ จะต้องเป็นตัวชี้วัดที่มีข้อมูลและต้องสามารถประเมินมูลค่าของผลลัพธ์ให้อยู่ในรูปเงินตราได้ เมื่อนำตัวแทนทางการเงินคูณกับตัวชี้วัดผลลัพธ์ ก็จะทำให้ได้ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Outcome Incidence) ที่อยู่ในรูปเงินตรา ขั้นตอนนี้มีความสำคัญมากและจะต้องมีการทำวิจัยเพิ่มเติม ด้วยเหตุผลดังนี้
  - ข้อมูลด้านตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อาจจะได้ไม่มีการเตรียมการจับเก็บข้อมูลไว้ก่อนเริ่มต้นโครงการ ดังนั้น นักวิจัยอาจจะต้องทำการสำรวจโดยการประชุมหรือการใช้แบบสอบถาม
  - การวัดการเปลี่ยนแปลงให้มีมูลค่าทางการเงิน จำเป็นต้องใช้ราคาสินค้าในตลาดเป็นตัวเปรียบเทียบ แต่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมบางอย่างนั้น

ไม่มีราคาตลาด จึงจำเป็นที่นักวิจัยจะต้องทำการวิจัยเพิ่มเติมโดยใช้เครื่องมือใหม่ๆ ทางเศรษฐศาสตร์ เช่น การทำ experiment ในเชิงเศรษฐศาสตร์ พฤติกรรม หรือการหา valuation ด้วยเทคนิคอื่นๆ

4. การประเมินสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบ เช่น การประเมิน Deadweight ซึ่งช่วยให้ทราบว่า ถ้า สสส. ไม่สนับสนุนให้เกิดกิจกรรม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะได้รับการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์ที่ต่างไปจากเดิมหรือไม่ ผลลัพธ์ของโครงการหรือกิจกรรมจะลดลงหรือไม่ (Drop-off) และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากกิจกรรมอื่นๆ หรือมีผลมาจากการดำเนินงานขององค์กรอื่นๆ มากน้อยเพียงใด (Attribution) ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้สามารถรวบรวมได้จากการจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หลังจากที่ได้ข้อมูลเหล่านี้ให้นำ Deadweight Proportion คูณกับ Outcome Incidence แล้วนำไปลบออกจาก Outcome Incidence ผลที่ได้นำไปคูณกับ Attribution Proportion แล้วลบออกจาก Displacement จะทำให้ได้ผลลัพธ์สุดท้ายเป็นผลประโยชน์ต่อสังคม (Social Benefits)
5. การคำนวณผลตอบแทนทางสังคม (SROI) โดยคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิของมูลค่าผลประโยชน์ของทุกปีและของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกรายมารวมกัน แล้วหารด้วยมูลค่าปัจจุบันสุทธิของการลงทุนทั้งหมด
6. การนำเสนอผลการวิเคราะห์และการนำไปปฏิบัติ

1.3 วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของการศึกษา คือการประเมินงานสร้างเสริมสุขภาพทางเศรษฐศาสตร์ จำนวน 1 โครงการ ได้แก่โครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่หนึ่ง โดยการใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม เพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินเป้าหมาย 10 ปี สสส. ในภาพรวม

บทที่ 2

2.1 โครงการเด็กไทยแก้มใสถวายเจ้าฟ้านักโภชนาการ

โครงการเด็กไทยแก้มใสถวายเจ้าฟ้านักโภชนาการ (“โครงการเด็กไทยแก้มใส”) เป็นโครงการที่น้อมนำแนวทางการดำเนินงานของโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในถิ่นทุรกันดาร ซึ่งเป็นโครงการตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการและภาวะอ้วนในกลุ่มเด็กนักเรียน และเพื่อให้เด็กนักเรียนทุกคนมีภาวะโภชนาการที่ดี มีสุขภาพแข็งแรง ใฝ่เรียนรู้ ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทนไปพร้อมๆ กับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและคุณลักษณะที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี

หลักการดำเนินงานของโครงการเด็กไทยแก้มใส จะอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งโรงเรียน ชุมชน และครอบครัว ให้ตระหนักถึงปัญหาและร่วมมือกันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณภาพเด็กไทย และลดปัญหาโรคอ้วน โดยเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง (Learning by Doing) เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสม ผ่าน 8 องค์ประกอบตามแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ ได้แก่

- 1) การเกษตรในโรงเรียน
- 2) สหกรณ์นักเรียน
- 3) การจัดบริการอาหารของโรงเรียน
- 4) การติดตามภาวะโภชนาการ
- 5) การพัฒนาสุขนิสัยของนักเรียน
- 6) การพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ
- 7) การจัดบริการสุขภาพ
- 8) การจัดการเรียนรู้ : เกษตร โภชนาการ และสุขภาพอนามัย

โครงการเด็กไทยแก้มใสในปีที่หนึ่ง ดำเนินการระหว่างวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2557 – 7 ตุลาคม พ.ศ. 2558 และขยายเวลาถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2559 มีโรงเรียนยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อรับทุนจำนวน 600 แห่ง เมื่อกระบวนการพิจารณาเสร็จสิ้น มีโรงเรียนที่ผ่านการคัดเลือกและได้รับเงินสนับสนุนจำนวน 544 โรงเรียน โดยกระจายตามภาคและสังกัดของกรุงเทพมหานคร (กทม.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเกือบทั้งหมด อยู่ภายใต้สังกัดสพฐ.

ตารางที่ 2 การกระจายตัวของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในปีที่ 1

ภาค/สังกัด	กทม.	สช.	สพฐ.	อปท.	รวม
เหนือ		4	116	20	140
ใต้		2	92	8	102
กลาง	8	6	88	8	110
อีสาน		6	176	10	192
รวม	8	18	472	46	544

หมายเหตุ: “กทม.” คือโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร; “สช.” คือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน; “สพฐ.”

คือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน; “อปท.” คือโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่มา: ศูนย์ประสานงานโครงการเด็กไทยแก้มใส

ในปีแรกของโครงการ แต่ละโรงเรียนจะได้รับทุนสนับสนุนสูงสุด 60,000 บาทในการดำเนินกิจกรรม โดยโรงเรียนสามารถเลือกดำเนินการอย่างน้อย 4 กิจกรรมจากทั้งหมด 8 กิจกรรม ได้แก่ การเกษตรในโรงเรียน สหกรณ์นักเรียน การจัดบริการอาหารของโรงเรียน การติดตามภาวะโภชนาการ การพัฒนาสุขนิสัยของนักเรียน การพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ การจัดบริการสุขภาพ และการจัดการเรียนรู้: เกษตร โภชนาการ และสุขภาพอนามัย โดยแต่ละกิจกรรมมีตัวชี้วัดที่แตกต่างกัน แต่ในปีต่อไป โรงเรียนจะต้องพยายามต่อยอดกิจกรรมให้ครบ 8 กิจกรรมที่ตั้งเป้าไว้ โดยผลลัพธ์หลักของโครงการเด็กไทยแก้มใส คือ สุขภาพเด็กดีขึ้น ลดภาวะอ้วน อีกทั้ง โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการสามารถจัดการตัวเองร่วมกับชุมชนได้ รายละเอียดของแต่ละกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 แสดงอยู่ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กิจกรรมภายใต้โครงการเด็กไทยแก้มใส

กิจกรรม	รายละเอียด	จำนวนโรงเรียนที่จัดกิจกรรม
เกษตรในโรงเรียน	เกษตรแบบผสมผสาน และเกษตรเพื่อการเรียนรู้ สามารถนำผลผลิตบางส่วนมาหมุนเวียนเข้าสหกรณ์นักเรียนเพื่อนำไปขายให้กับกิจกรรมบริการอาหารกลางวัน	479
การจัดบริการอาหารกลางวัน	ใช้โปรแกรม Thai School Lunch เพื่อจัดเมนูอาหารให้ครบหลักโภชนาการ	251
สหกรณ์นักเรียน	สหกรณ์ร้านค้าและออมทรัพย์ที่ดำเนินงานโดยนักเรียน	232
ติดตามภาวะโภชนาการ	เฝ้าระวังภาวะโภชนาการ โดยการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงเทอมละ 2 ครั้ง รวมทั้งจัดกิจกรรมแก้ไขปัญหภาวะโภชนาการให้แก่เด็กที่มีภาวะโภชนาการเสี่ยง	209
บริการสุขภาพ	ตรวจสุขภาพนักเรียน จัดห้องพยาบาลโดยมีครูอนามัยเป็นผู้รับผิดชอบ จัดอุปกรณ์ออกกำลังกาย	150
อนามัยสิ่งแวดล้อม	จัดให้มีน้ำดื่มสะอาด จัดให้มีอ่างล้างมือ ห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาด จัดการขยะอย่างถูกหลักอนามัย	186
พัฒนาสุขนิสัยนักเรียน	ปลูกฝังให้นักเรียนพัฒนาสุขนิสัยตามสุขบัญญัติแห่งชาติ จัดกิจกรรมความรู้โดยเชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาเป็นวิทยากร จัดแกนนำนักเรียนเพื่อดูแลเรื่องสุขนิสัย	158
จัดการเรียนรู้เกษตร โภชนาการ สุขภาพอนามัย	จัดแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้จากทั้ง 8 กิจกรรม ให้มีการประเมินความรู้และทักษะ จัดทำสื่อการสอน จัดทำฐานการเรียนรู้ของโรงเรียนเพื่อขยายผลสู่ชุมชน	267

ที่มา: เอกสารรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการเด็กไทยแก้มใส (ม.ค.58 – ม.ค. 59) วันที่ 25 มกราคม 2559

สำหรับการดำเนินงานในปีที่สอง (พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2560) สสส. และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะมุ่งเน้นพัฒนาให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีคุณภาพมากขึ้น โดยคัดเลือกโรงเรียนจำนวน 122 แห่ง ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้เป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบโรงเรียนเด็กไทยแก้มใส เพื่อนำไปสู่การเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดขยายผลไปทั่วประเทศต่อไป รวมถึงสร้างโอกาสในการผลักดันนโยบายด้านอาหารที่ส่งผลดีต่อสุขภาพของเด็กนักเรียน โดยโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นศูนย์การเรียนรู้จะต้องทำการต่อยอดกิจกรรมที่มีการดำเนินการไปแล้วให้ครบทั้ง 8 กิจกรรม

2.2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับภาวะสุขภาพของเยาวชนไทย และการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม

2.2.1 สถานการณ์โภชนาการของเยาวชนไทย

การสร้างเสริมสุขภาพและโภชนาการในเด็กและเยาวชนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ ผลการวิจัยมากมายบ่งชี้ว่าภาวะทุพโภชนาการในช่วงแรกของชีวิต จะส่งผลทางลบต่อพัฒนาการและสติปัญญาของเด็ก ทำให้ภูมิคุ้มกันโรคบกพร่อง เจ็บป่วยง่าย เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังมากขึ้นอีกด้วย (ลัดดา เหมาะสุวรรณ, 2009)

แม้ว่าภาวะสุขภาพและโภชนาการของเด็กและเยาวชนประเทศไทย จะมีแนวโน้มดีขึ้นเรื่อย ๆ ในหลายทศวรรษที่ผ่านมา แต่ปัญหาทุพโภชนาการก็ยังไม่หมดไป

จากการติดตามสถานการณ์ภาวะโภชนาการของนักเรียนไทยในช่วง 10 ปี (2546 – 2555) ของกรมอนามัย พบว่าแนวโน้มภาวะอ้วนและผอมของเด็กไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2546 มีความชุกของปัญหาภาวะอ้วนและผอมในเด็กวัยเรียน (6 – 18 ปี) อยู่ที่ร้อยละ 9.8 และ 18.3 ตามลำดับ ในขณะที่ในปี 2555 ความชุกลดลงเหลือร้อยละ 7.9 และ 12.6 ตามลำดับ ในทางกลับกันภาวะเด็กเตี้ยกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8 ในปี 2546 เป็นร้อยละ 16.8 ในปี 2555 (กองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2006; สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข, 2012)

2.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะทุพโภชนาการต่อสุขภาพและเศรษฐกิจ

การศึกษาพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย โดย รศ.พญ.ลัดดา เหมาะสุวรรณและคณะ (2547) (ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ, 2004) พบว่าเด็กอายุระหว่าง 2 – 18 ปี ที่มีภาวะเตี้ยและค่อนข้างเตี้ย มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเด็กที่มีส่วนสูงระดับดีประมาณ 6 จุด ซึ่งความสัมพันธ์นี้สะท้อนผลกระทบจากการขาดสารอาหารที่จำเป็น ซึ่งจะนำไปสู่ผลกระทบต่อระดับการศึกษา ประสิทธิภาพการทำงาน และรายได้ในอนาคต

ภาวะอ้วนในเด็ก มีผลต่อภาวะสุขภาพในหลายด้าน ทั้งผลกระทบต่อเมตาบอลิซึมของร่างกาย เช่น ระดับไขมันในเลือดผิดปกติ เบาหวาน สมอองขาดออกซิเจน นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อความจำและการเรียนรู้ ผลกระทบต่อรูปร่าง ความสวยงาม และความมั่นใจในตนเอง (ประสงค์ เทียนบุญ, n.d.) ซึ่งทั้งหมดนี้อาจนำไปสู่การสูญเสียผลิตภาพ (Productivity) การเสียชีวิตก่อนวัยอันควร (Premature mortality) การขาดงาน (Absenteeism) การขาดประสิทธิภาพขณะทำงาน (Presenteeism) ความพิการ (Disability) การสูญเสียโอกาสในการถูกจ้างงาน (Unemployment)

รวมไปถึงภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่จะเพิ่มสูงขึ้น การศึกษาโดยมนตร์ธัมและคณะ (มนตร์ธัม ถาวร เจริญทรัพย์ และคณะ, 2010) ระบุว่าประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เกิดจากโรคอ้วนถึง 5,500 ล้านบาทในปี 2552

2.2.3 การศึกษาผลตอบแทนทางสังคมของโครงการโภชนาการในเด็กและเยาวชน

การศึกษาในต่างประเทศเกี่ยวกับความสำเร็จของโครงการโภชนาการในเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะการวัดผลของโครงการต่อสุขภาพเด็ก (และไม่ได้วัดผลตอบแทนต่อ “สังคม” หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ) การศึกษา Systematic Review โดย Silveira et al., 2011 (Silveira, Taddei, Guerra, & Nobre, 2011) ทบทวนผลสัมฤทธิ์ของโครงการโภชนาการในโรงเรียน จำนวน 24 การศึกษาใน 13 ประเทศ ในการเปลี่ยนพฤติกรรมมารับประทานอาหารและตัวชี้วัดด้านสุขภาพ (เช่น Body Mass Index, BMI) โดยการศึกษาพบว่าโครงการโภชนาการในโรงเรียนส่วนใหญ่ ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนพฤติกรรมมารับประทานอาหาร และส่วนน้อยกว่าส่งผลไปถึงตัวชี้วัดด้านสุขภาพที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ (Silveira et al., 2011) ยังพบว่าลักษณะของโครงการที่ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนนิสัยการกินรวมไปถึงเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของนักเรียน จะต้องมีการดำเนินการต่อเนื่อง ยาวกว่า 1 ปี, มีการบูรณาการกิจกรรมในโครงการให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติของโรงเรียน, เน้นการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง, การผนวกการเรียนรู้ด้านโภชนาการเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน และโรงเรียนต้องจัดหาผักและผลไม้ให้กับนักเรียนผ่านทางโครงการอาหารกลางวัน

วรรณกรรมที่วิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (ซึ่งหมายรวมถึงผลตอบแทนต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่น ๆ) ของโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภาวะโภชนาการของเด็กและเยาวชนมีอยู่ค่อนข้างน้อย และส่วนใหญ่ไม่ใช่โครงการจัดการภาวะโภชนาการที่ทำผ่านโรงเรียน โดยมีกรณีศึกษาสองกรณีได้แก่

ประเทศไทย: การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการด้านการบริโภคอาหาร

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2012) ทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการด้านการบริโภคอาหาร ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยคณะผู้วิจัยประเมินผลของแผนงานหลัก 2 แผน ได้แก่แผนงานรณรงค์เพื่อเด็กไทยไม่กินหวาน และโครงการภาคีร่วมใจ คนไทยไร้พุง

คณะผู้วิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงหลักที่เกิดจากแผนงาน 2 แผนนี้ ได้แก่ นักเรียนมีการออกกำลังกายเพิ่มขึ้น บริโภคน้ำอัดลมลดลง มีการไปเที่ยวร่วมกับครอบครัวมากขึ้น โรคฟันผุลดลง พนักงานองค์กรมีการเล่นกีฬาเพิ่มขึ้น และขาดงานอันเนื่องมาจากโรคอ้วนลดลง ชุมชนพบว่ามี การเข้าร่วมกิจกรรมกับคนในชุมชนเพิ่มขึ้น ภาระค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมลดลง ภาครัฐได้ประโยชน์จากการที่จำนวนคนอ้วนลดลง และเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินโครงการมีความพึงพอใจในชีวิตที่เพิ่มขึ้น

ผลการวิเคราะห์พบว่า การลงทุนด้านการบริโภคอาหารโดย สสส. ทุก ๆ 1 บาท จะได้ผลตอบแทนทางสังคมประมาณ 13.49 บาท และผลประโยชน์จากการลงทุนตกอยู่ที่นักเรียนร้อยละ

31 โดยคณะผู้วิจัยใช้สมมติฐานว่าผลประโยชน์จากการลงทุนจะคงอยู่ไปอีก 5 ปี และมีอัตราคิดลด ร้อยละ 3 ต่อปี

ประเทศเคนยา: โครงการโภชนาการในแม่และเด็ก

โครงการโภชนาการในแม่และเด็กโดย (Kimani-Murage et al., 2016) มีระยะการ ดำเนินการ 3 ปี ผ่านการให้คำปรึกษาแก่หญิงตั้งครรภ์ เกี่ยวกับการให้นมที่ถูกต้องวิธี และหลักโภชนาการ ในการดูแลเด็กเล็ก โดยเป็นการเดินทางไปให้คำปรึกษาถึงที่บ้าน

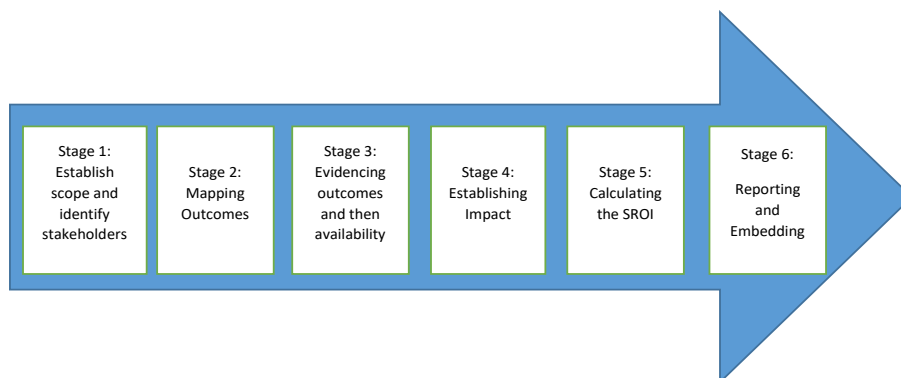
คณะผู้วิจัยได้จัดทำแผนที่ผลลัพธ์ ซึ่งระบุความเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แต่ ละกลุ่มอย่างละเอียด อาทิเช่น แม่ที่เข้าร่วมโครงการจะมีค่าใช้จ่ายสำหรับอาหารตามหลักโภชนาการ มากขึ้น มีความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพเด็กน้อยลง(เพราะเด็กสุขภาพดีขึ้น) มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับคน ในครอบครัว และมีภาระด้านเวลาในการดูแลเด็กลดลง เด็กที่มีแม่เข้าร่วมโครงการ มีสุขภาพที่ดีขึ้น มี การพัฒนาการทางสมองที่ดีขึ้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีภาระในการรักษาพยาบาลที่ลดลง เป็นต้น

การคำนวณผลตอบแทนทางสังคมจากโครงการ พบว่า ทุก ๆ 1 ดอลลาร์สหรัฐที่ใช้ในการ ลงทุน จะได้ผลตอบแทนทางสังคมมูลค่าทั้งสิ้น 71 ดอลลาร์สหรัฐ

2.3 ระเบียบวิธีการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม

ระเบียบการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมประกอบด้วยขั้นตอน 6 ขั้นตอน ดังรูปที่ 1 โดยในแต่ละขั้นตอนนี้มีรายละเอียดดังนี้

รูปที่ 1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม

ที่มา: (Banke-Thomas, Madaj, Charles, & van den Broek, 2015)

ขั้นตอนที่ 1: กำหนดขอบเขตการวิจัยและระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในขั้นตอนนี้ คณะผู้วิจัยจะต้องระบุขอบเขตของการวิจัย เช่น จุดประสงค์ของการวิจัย ผู้ที่จะ ได้รับประโยชน์จากผลของงานวิจัย ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการ รวมไปถึงระยะเวลาในการ วิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยจะต้องทำการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่ง

หมายถึงบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโครงการ ไม่ว่าผลกระทบนั้นจะเป็นบวกหรือลบ โดยคณะผู้วิจัยควรคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือใคร
- บทบาทในโครงการ
- ควรนับรวมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มนี้เข้าไปในการคำนวณผลตอบแทนทางสังคมหรือไม่ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลกระทบและเห็นความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนควรจะถูกนับรวมอยู่ในการคำนวณ
- วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- จำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละกลุ่ม

โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักที่คณะผู้วิจัยระบุได้ในโครงการเด็กไทยกัมไฮได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู คนในชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่น ผู้ดำเนินโครงการ และ สสส.

ขั้นตอนที่ 2: กำหนดแผนที่ผลลัพธ์

แผนที่ผลลัพธ์จะระบุความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมในโครงการ และผลลัพธ์ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มประสบ โดยแผนที่ผลลัพธ์จะประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้

- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ทรัพยากรที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้กับโครงการ (เช่น เงิน เวลา)
- กิจกรรมที่ทำ
- ผลลัพธ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

โดยคณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้จากการสัมภาษณ์ การจัดประชุมกลุ่มย่อยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3: คัดเลือกและเก็บข้อมูลผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ตัวแทนทางการเงิน

หลังจากรวบรวมข้อมูลในแผนที่ผลลัพธ์ได้แล้ว คณะผู้วิจัยจะต้องทำการคัดเลือกผลลัพธ์หลักที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจนอันเนื่องมาจากโครงการ สำหรับแต่ละผลลัพธ์ คณะผู้วิจัยจะต้องกำหนดตัวชี้วัดเพื่อใช้วัดขนาดของความเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์ รวมถึงตัวแทนทางการเงินเพื่อแปลงหน่วยของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นหน่วยทางการเงิน

ข้อมูลผลลัพธ์ ตัวชี้วัด และตัวแทนทางการเงินในการศึกษานี้ คณะผู้วิจัยจะทำการรวบรวมมาจากการเก็บแบบสอบถาม (ข้อมูลปฐมภูมิ) ร่วมกับการใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่มีอยู่

ขั้นตอนที่ 4: คำนวณผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากโครงการ

เมื่อได้ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 3 แล้วคณะผู้วิจัยสามารถคำนวณการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์อันเนื่องมาจากโครงการ โดยจะสะท้อนผลจากปัจจัยต่อไปนี้

- Deadweight – การเปลี่ยนแปลงบางส่วนอาจจะเกิดขึ้นอยู่แล้วแม้ว่าจะไม่มีโครงการ
- Attribution – การเปลี่ยนแปลงเกิดจากบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเท่าใด
- Drop-off – ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะเปลี่ยนแปลง (ลดลงหรือเพิ่มขึ้น) อย่างไรเมื่อโครงการจบลง
- Benefit Period – ระยะเวลาที่ผลลัพธ์จากโครงการจะยังคงอยู่

ขั้นตอนที่ 5: คำนวณผลตอบแทนทางสังคม

ผลตอบแทนทางสังคมจะถูกคำนวณตามสมการต่อไปนี้

$$SROI = \frac{(\text{การเปลี่ยนแปลงที่เป็นตัวเงิน} \times \text{จำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลกระทบ}) - \text{Deadweight} - \text{Attribution} - \text{Drop off}}{\text{จำนวนเงินที่ลงทุนในโครงการ}}$$

โดยนักวิจัยควรทำการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (sensitivity) ของผลตอบแทนทางสังคม ภายใต้อัตราคิดลด, Deadweight, Attribution, Drop-off ค่าต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 6: ประมวลผลและรายงานผล

หลังจากคำนวณผลตอบแทนทางสังคมและวิเคราะห์ความอ่อนไหวแล้ว นักวิจัยจะแลกเปลี่ยนผลการศึกษากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านการจัดประชุมนำเสนอผลการศึกษา รวมถึงจัดทำรายงานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป

บทที่ 3

3.1 การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Meeting)

คณะผู้วิจัยได้จัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 2 ครั้ง ในจังหวัดสุรินทร์และจังหวัด เชียงราย ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก 6 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู/โรงเรียน ชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่น และผู้ดำเนินโครงการ มีจำนวนผู้เข้าประชุมทั้งหมด 72 คน ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สถานที่/วันที่	บทบาทผู้เข้าร่วม	
โรงเรียนบ้านโคกจำเริญ อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ (25 พฤศจิกายน 2559)	นักเรียน	6
	ครู	6
	ผู้ปกครอง	7
	คนในชุมชน	10
	หน่วยงานในท้องถิ่น	2
	ผู้ดำเนินโครงการ	1
	รวมทั้งสิ้น	32
โรงเรียนบ้านดู่ (สหราษฎร์พัฒนาการ) อ.เมือง จ.เชียงราย (30 พฤศจิกายน 2559)	นักเรียน	7
	ครู	18
	ผู้ปกครอง	6
	คนในชุมชน	5
	หน่วยงานในท้องถิ่น	3
	ผู้ดำเนินโครงการ	1
	รวมทั้งสิ้น	40

ประเด็นสำคัญที่ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมกันวิเคราะห์⁷ ประกอบด้วย

- กิจกรรม: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนึกถึงกิจกรรมของโครงการที่ตนมีส่วนร่วมว่ามีอะไรบ้าง
- ผลลัพธ์: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียวิเคราะห์ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง
- Deadweight: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินว่า การมีและไม่มีโครงการเด็กไทยแถมใส่ทำให้ผลลัพธ์แตกต่างกันอย่างไร กล่าวคือ คณะผู้วิจัยต้องการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเมินสัดส่วน Deadweight ว่า ถ้าไม่มีโครงการเด็กไทยแถมใส่แล้ว ผลลัพธ์ที่ระบุ นั้นจะยังเกิดขึ้นอยู่หรือไม่ ในสัดส่วนเท่าใด โดยค่าของ Deadweight ยิ่งมาก ก็แสดง

⁷ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2012)

ให้เห็นว่าผลลัพธ์นั้นเกิดขึ้นอยู่แล้ว ในสัดส่วนที่สูง แม้ว่าจะไม่มีโครงการเด็กไทยแก้มใส

- Attribution: ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียวิเคราะห์ว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันของใครบ้าง โดยให้คะแนนเป็นสัดส่วน ถ้า attribution ของ สสส. มีสัดส่วนสูง แสดงว่า สสส. มีบทบาทมากในการทำให้เกิดผลลัพธ์นั้น ๆ
- Benefit period และ Drop-off : ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินว่าผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นนั้นจะคงอยู่ไปอีกนานเพียงใด และมีความเข้มข้นลดลงหรือเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนเท่าใดต่อปี

3.2 ผลสรุปจากการจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Meeting)

คณะผู้วิจัยได้สรุปผล ประเด็นสำคัญที่ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมกันวิเคราะห์ เพื่อนำมาจัดทำแผนที่ผลลัพธ์ ว่าการดำเนินกิจกรรมในโครงการไปสู่ผลผลิตและผลลัพธ์ (ตารางที่ 5) ผลลัพธ์ร่วมและตัวชี้วัดผลลัพธ์ (ตารางที่ 6) ค่าของ deadweight , attribution และ drop-off (ตารางที่ 7 – ตารางที่ 9)

ตารางที่ 5 แผนที่ผลลัพธ์

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	กิจกรรม	ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome)
นักเรียน	<p>เกษตร</p> <ul style="list-style-type: none"> ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ เพาะเห็ด ทำนา สหกรณ์ บริหารงานสหกรณ์ ทำบัญชี เป็นเจ้าของที่สหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ <p>โภชนาการ</p> <ul style="list-style-type: none"> คิดรายการอาหารตามหลักโภชนาการ ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และทดสอบสมรรถภาพ <p>สุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> ตรวจสุขภาพและช่วยเหลือแก้ไขการเจ็บป่วยเบื้องต้นอย่างเหมาะสม อบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสุขนิสัยและนำไปปฏิบัติ พัฒนาอนามัยและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน เช่น เก็บขยะ ทำความสะอาดห้องเรียน พัฒนาอนามัยของตนเอง เช่น ล้างมือ แปรงฟัน ออกกำลังกาย <p>ความรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องเกษตร โภชนาการ และสุขภาพ 	<p>66,571 คน (ใช้สมมติฐานว่าร้อยละ 50 ของนักเรียนทั้งหมด มีส่วนร่วมในโครงการปีที่ 1)</p>	<p>เกษตร</p> <ul style="list-style-type: none"> ได้วัตถุดิบที่ดีในการประกอบอาหาร ได้ความภูมิใจในผลงาน มีความสามัคคี ได้ทักษะในการประกอบอาชีพ <p>สหกรณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ได้ทักษะการบริหารจัดการ ได้เรียนรู้ระบบประชาธิปไตย ทักษะการทำงานร่วมกัน <p>โภชนาการ</p> <ul style="list-style-type: none"> สุขภาพดีขึ้น ผลการเรียนดีขึ้น ความมั่นใจและนับถือตนเองเพิ่มขึ้น <p>สุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> สุขภาพตนเองดีขึ้น (เช่น ฟันผุลดลง ปลอดภัย มีปัญหาเรื่องการมองเห็น/ได้ยิน ลดลง) ผลการเรียนดีขึ้น <p>ความรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> มีทักษะในการประกอบอาชีพ
ผู้ปกครอง	<ul style="list-style-type: none"> ทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนในด้านเกษตร โภชนาการ และส่งเสริมสุขภาพ จัดหาวัตถุดิบในการจัดอาหารกลางวันของโรงเรียน ช่วยซื้อผลผลิตของโรงเรียนผ่านสหกรณ์ จัดซื้อหรือบริจาควัสดุอุปกรณ์ให้นักเรียน ร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้ขอความช่วยเหลือ เช่น ทำความสะอาดโรงเรียน ทาสี ปูกระเบื้อง พัฒนาโรงเรียน ช่วยทำอาหารที่โรงเรียน 	<p>66,571 คน (ใช้สมมติฐานว่านักเรียนแต่ละคน มีผู้ปกครอง 1 ท่าน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีขึ้น มีทักษะในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น ลดภาระในการดูแลลูกหลานที่ป่วย (เช่น ภาระทางการเงิน และเวลา) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และครู ดีขึ้น มีความภาคภูมิใจ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	กิจกรรม	ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome)
	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้เงินเด็กเพื่อฝากสหกรณ์ ● สนับสนุนให้นักเรียนร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน เช่น มารับ-ส่ง เป็นต้น ● แบ่งหน้าที่รับผิดชอบเมื่ออยู่ที่บ้านเพื่อความต่อเนื่องจากโรงเรียน ● นำเมนูอาหารของโรงเรียนมาปรับใช้ที่บ้าน 		
ครู/โรงเรียน	<ul style="list-style-type: none"> ● บูรณาการความรู้เรื่องเกษตร โภชนาการ และส่งเสริมสุขภาพ ● ทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนในด้าน เกษตร โภชนาการ และส่งเสริมสุขภาพ ● ติดตามภาวะโภชนาการ ● บริการอาหารกลางวัน (คิดเมนูอาหารจากโปรแกรม Thai School Lunch และขายของในโรงเรียน) ● จัดสหกรณ์นักเรียน (สินค้า/ออมทรัพย์) ● พัฒนานาอนามัยสิ่งแวดล้อม (กำจัดขยะ, คัดแยกขยะ,) ● ปรับปรุงโรงครัว (สุขาภิบาลในโรงครัว จัดเตรียมอาหารสะอาด) ● พัฒนาสุขนิสัย (แปรงฟัน, ล้างมือ) ● ติดต่อและสร้างเครือข่ายเรียนรู้กับโรงเรียนอื่น ๆ และ หน่วยงานราชการ ● จัดทำแผนการเรียนรู้ ● ประสานงานกับครูในโรงเรียนเพื่อปฏิบัติตามแผน ● บริหารงบประมาณ 	1,632 คน (ใช้สมมติฐานว่ามีครูที่มีส่วนร่วมโดยเฉลี่ย 3 ท่าน ต่อโรงเรียน)	<ul style="list-style-type: none"> ● มีทักษะในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น ● มีความภาคภูมิใจ ● มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับนักเรียนและชุมชน ● มีเครือข่ายความรู้ที่กว้างขึ้น ● มีผลงานการบริหารโรงเรียนที่ดี ● ประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดการอาหารกลางวัน
ชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● สนับสนุนความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ● สอนทักษะ/อาชีพ เช่น การทำสวน การทำน้ายาล้างจาน การเล่นดนตรีไทย ● จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดอาหารกลางวันของโรงเรียน ● สอนให้เด็กพัฒนาชุมชน เช่น กำจัดขยะ ทำความสะอาด และเก็บขยะ ● ช่วยซื้อผลผลิตของโรงเรียนผ่านสหกรณ์ ● จัดซื้อหรือบริจาควัสดุอุปกรณ์ให้นักเรียน 	1,632 คน (ใช้สมมติฐานว่ามีคนในชุมชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม 3 ท่าน ต่อโรงเรียน)	<ul style="list-style-type: none"> ● ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนดีขึ้น ● มีโอกาสสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ● มีเงินหมุนเวียนในชุมชนเพิ่มขึ้น

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	กิจกรรม	ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome)
	<ul style="list-style-type: none"> ให้แรงงาน ในการพัฒนาโรงเรียน (ทำกับข้าว ปลุก ผักเกี่ยวข้าว กำจัดวัชพืช เตรียมดิน) ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริม สนับสนุน ผลักดันสู่ชุมชน 		
หน่วยงานในท้องถิ่น (เช่น กรมอนามัย เกษตรท้องถิ่น ปศุสัตว์)	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนด้านวิชาการ/อบรม ด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สนับสนุนวัสดุดิบ (เช่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์) กำหนดนโยบายและแผนงานต่างๆ เช่น งบประมาณ หรือกิจกรรม และติดตามประเมินผลโครงการ ตรวจสอบสุขภาพ 	1,088 คน (ใช้สมมติฐานว่ามีหน่วยงาน ท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในโครงการ 2 ท่านต่อโรงเรียน)	<ul style="list-style-type: none"> ภูมิใจที่ได้ให้ความรู้ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับโรงเรียนและชุมชน
ผู้ดำเนินโครงการ (สพฐ.)	<ul style="list-style-type: none"> บูรณาการโครงการกับโครงการอื่นๆ (ทำเชิงคุณภาพ) เป็นที่เลี้ยงให้โรงเรียน พัฒนาบุคลากร/ครู ,ทำสื่อ คู่มือ ประสานงานพื้นที่ /โรงเรียน เพื่อดำเนินโครงการ รับฟังประชุมร่วมกับ สสส. ในเรื่องโครงการฯ ประมวลความรู้จากโครงการ ประเมินผลและสรุปผล โดยทำร่วมกันกับ สสส. ประชาสัมพันธ์ความสำเร็จของโครงการ 	8 ท่าน	<ul style="list-style-type: none"> โครงการประสบความสำเร็จ (โรงเรียนในโครงการสามารถ ดำเนินกิจกรรมได้ด้วยตนเองได้ และมีโรงเรียนสนใจอยาก ดำเนินกิจกรรมตามแนวทางนี้เพิ่มขึ้น) มีความภาคภูมิใจ
ผู้สนับสนุนด้านการเงิน (สสส.)	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนด้านการเงิน 	2 ท่าน	<ul style="list-style-type: none"> โครงการประสบความสำเร็จ (โรงเรียนในโครงการสามารถ ดำเนินกิจกรรมได้ด้วยตนเองได้ และมีโรงเรียนสนใจอยาก ดำเนินกิจกรรมตามแนวทางนี้เพิ่มขึ้น) มีความภาคภูมิใจ

ตารางที่ 6 ผลลัพธ์ร่วมและตัวชี้วัด

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์ร่วม	ตัวชี้วัด
นักเรียน	นักเรียนสุขภาพแข็งแรงขึ้น	อัตราการเจ็บป่วยลดลง
	นักเรียนภูมิใจ มีความสุข	สุขภาพจิตดี
	ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	การเปลี่ยนแปลงของเวลาที่ใช้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่าง ๆ
ผู้ปกครอง	มีความสุข	สุขภาพจิตดี
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน	ชุมชนทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น
	สุขภาพแข็งแรง	อัตราการเจ็บป่วยลดลง
ครู/โรงเรียน	ภูมิใจ มีความสุข	ความพึงพอใจในการทำงานเพิ่มขึ้น
	ลดรายจ่าย (ผลผลิตทางการเกษตรมาประกอบอาหาร)	รายจ่ายโรงเรียนในการซื้ออาหารลดลง
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน และผู้ปกครอง	ชุมชนทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	ใช้เวลาเพิ่มขึ้นเท่าใด
ชุมชน	มีความสุข ภูมิใจ	ความพึงพอใจในการทำงานเพิ่มขึ้น
	สุขภาพดี	อัตราการเจ็บป่วยลดลง
	ชุมชนสามัคคี น่าอยู่	ชุมชนทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น
หน่วยงานในท้องถิ่น	ภูมิใจ มีความสุข	ความพึงพอใจในการทำงานเพิ่มขึ้น
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน และผู้ปกครอง	ชุมชนทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	ใช้เวลาเพิ่มขึ้นเท่าใด
ผู้ดำเนินโครงการ	ภูมิใจ มีความสุข	ความพึงพอใจในการทำงานเพิ่มขึ้น
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	ใช้เวลาเพิ่มขึ้นเท่าใด

ตารางที่ 7 Deadweight

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์	Deadweight (%)*	เหตุผล
นักเรียน	นักเรียนสุขภาพแข็งแรงขึ้น	47.5	มีโครงการ/กิจกรรมอื่นๆที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรงขึ้น เป็นทุนเดิม ประมาณ 52.5% ได้แก่ มีกิจกรรมห้องเรียนสีเขียว ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ดูแลสุขภาพร่างกายอยู่แล้ว กินอาหารที่มีประโยชน์ เป็นต้น
	นักเรียนภูมิใจ มีความสุข	47.5	ไม่มีโครงการเด็กไทยแถมใส นักเรียนก็ทำเกษตรและทำความสะอาดโรงเรียนอยู่แล้ว ความสุขและความภาคภูมิใจมีอยู่แล้ว ประมาณ 52.5 %
	ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	30	เดิมนักเรียนสามารถปลูกผักเอง โดยทำการเกษตรทั้งที่บ้าน และโรงเรียนเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อยู่แล้ว ประมาณ 70 %
ผู้ปกครอง	มีความสุข	60	ลูกมีสุขภาพดีขึ้นทำให้มีความสุข แต่มีโครงการ/กิจกรรมอื่นๆที่ช่วยส่งเสริมเรื่องสุขภาพของนักเรียนด้วย เช่น กีฬาสี โครงการเด็กอ้วน เด็กผอม โครงการอาหารกลางวัน เป็นต้น เดิมความสุขของผู้ปกครองจากที่ลูกมีสุขภาพดีนั้นมีอยู่แล้ว ประมาณ 40 %
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน	35	เดิมนักเรียนก็ทำกิจกรรมร่วมกัน จากวันพิเศษต่างๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ วันเด็ก และกีฬาสี รวมทั้งการพัฒนาโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นอยู่เป็นทุนเดิม ประมาณ 65 %
	สุขภาพแข็งแรง	40	ไม่มีโครงการเด็กไทยแถมใส ผู้ปกครองออกกำลังกายและดูแลสุขภาพตนเอง สุขภาพจึงแข็งแรงเป็นทุนเดิม ประมาณ 60%
ครู/โรงเรียน	ภูมิใจ มีความสุข	35	เดิมนักเรียนมีความสุขจากการทำกิจกรรมกับเด็กๆ เช่น กีฬา วันสำคัญและสันตนาการต่างๆ ประมาณ 65%
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชนและผู้ปกครอง	40	เดิมนักเรียนส่งเสริมความสัมพันธ์ เช่น การสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีเครือข่ายชุมชนผู้ปกครองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นทุนเดิม ประมาณ 60 %
	ลดรายจ่าย (ผลผลิตทางการเกษตรมาประกอบอาหาร)	45	มีการเพาะเห็ด มีทุนหมุนเวียนสำหรับอาหารกลางวัน มีงบประมาณสนับสนุนจากแผนปฏิบัติการโรงเรียน การระดมทรัพยากรจากชุมชนและท้องถิ่น วัสดุ-อุปกรณ์จากภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นทุนเดิม ประมาณ 55%
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	40	เดิมนักเรียนมีการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ และประเพณีชุมชน ทำให้มีภาระงานเพิ่มขึ้นอยู่แล้ว ประมาณ 60 % แม้ไม่มีโครงการเด็กไทยแถมใส
ชุมชน	มีความสุข ภูมิใจ	30	เดิมนักเรียนเห็นเด็กในชุมชนแข็งแรง เป็นเด็กดี จากการทำร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น วันแม่ วันเด็ก จึงมีความสุขและความภูมิใจเป็นทุนเดิม ประมาณ 70%
	สุขภาพดี	20	กลุ่ม อสม.และชุมชนช่วยกันกำจัดขยะ เก็บขยะมูลฝอย ปลูกต้นไม้ กิจกรรมลด ละ เลิก ยาเสพติดและอบายมุข ทำให้ชุมชนมีสุขภาพดีอยู่แล้ว ประมาณ 80 %

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์	Deadweight (%)*	เหตุผล
	ชุมชนสามัคคี น่ายู่	35	เด็กๆเป็นกลุ่มช่วยเหลือชุมชน(จิตอาสา) ในงานปีใหม่ ผ้าป่า กีฬาตำบล งานประจำหมู่บ้านและประเพณีต่างๆ และมีการถ่ายทอดความรู้ของชุมชน เช่น สอนการทำจักสาน ดนตรีไทย และการทำผ้ามัดหมี่ ทำให้ชุมชนสามัคคี น่ายู่เป็นทุนเดิมอยู่แล้วประมาณ 65 %
หน่วยงานในท้องถิ่น	ภูมิใจ มีความสุข	50	หน่วยงานในท้องถิ่นเห็นว่าประมาณ 50 % เป็นทุนเดิมของหน่วยงานในท้องถิ่นอยู่แล้ว
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชนและผู้ปกครอง	65	หน่วยงานในท้องถิ่น ชุมชน และผู้ประกอบการ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอยู่ก่อนแล้วประมาณ 35 %
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	50	หน่วยงานในท้องถิ่นเห็นว่า ภาระงานที่เพิ่มขึ้น ประมาณ 50 % เป็นทุนเดิมของหน่วยงานในท้องถิ่นอยู่แล้ว
ผู้ดำเนินโครงการ	ภูมิใจ มีความสุข	30	จากการทำกิจกรรมและภาระงานปกติ ทำให้ภูมิใจ และมีความสุขอยู่แล้ว ประมาณ 70 %
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	7.5	มีกิจกรรมที่ทำประจำและเป็นเรื่องเดิมๆที่ทำอยู่แล้ว ประมาณ 95.2 % (เมื่อมีโครงการเด็กไทยแกล้มใส ต้องมาทำเป็นโครงการเฉพาะซึ่งเพิ่มภาระในการตอบคำถามและต้องทำรายงานเพิ่มขึ้น)

หมายเหตุ : * ตัวเลข Deadweight x% หมายถึง โครงการเด็กไทยแกล้มใสทำให้เกิดผลลัพธ์ x%

ตารางที่ 8 Attribution ของ สสส.

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์	Attribution (%)	เหตุผล
นักเรียน	นักเรียนสุขภาพแข็งแรงขึ้น	10	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 10% เนื่องจากเป็นเพียงผู้ให้งบประมาณเพียงบางส่วนเท่านั้น ถึงไม่มีงบประมาณจาก สสส. ก็ยังมีงบประมาณจากส่วนอื่นที่ดูแลเรื่องโภชนาการและอาหารกลางวัน
	นักเรียนภูมิใจ มีความสุข	8	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 8% ตัวนักเรียนเองและครูมีส่วนมากที่สุดในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ 28 % รองลงมา คือ ผู้ปกครอง(17%) ส่วนชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่นและผู้ดำเนินโครงการมีส่วนน้อย
	ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	5	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 5% ครูมีส่วนมากที่สุด (33%) รองลงมาได้แก่ ตัวนักเรียนเอง(21%) และผู้ปกครอง (19%) ที่มีส่วนให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
ผู้ปกครอง	มีความสุข	8	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 8% ผู้ที่มีส่วนมากที่สุด คือ ครู(26%) นักเรียน(24%) และผู้ปกครอง(23%)
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน	6	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 6% ครูมีส่วนมากที่สุด(25%) รองลงมา คือ ผู้ปกครอง(22%) และนักเรียน(18%)
	สุขภาพแข็งแรง	10	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 10% ครู(24%) และนักเรียน(20%) มีส่วนสำคัญในการให้ผู้ปกครองได้มีกิจกรรมร่วมกับเด็ก
ครู/โรงเรียน	ภูมิใจ มีความสุข	7	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 7% ครู(29%) มีส่วนมากที่สุดที่ได้สร้างความภูมิใจให้กับตนเอง รองลงมา คือ นักเรียน (23%)
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน และผู้ปกครอง	12	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 12% ครูและหน่วยงานในท้องถิ่นมีส่วนมากที่สุดเท่ากัน(20%) รองลง คือ ชุมชน(16%)
	ลดรายจ่าย(ผลผลิตทางการเกษตรมาประกอบอาหาร)	12	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 12% ครูมีส่วนมากที่สุด(23%) รองลงมา คือ นักเรียน(19%) และผู้ปกครอง(16%)
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	20	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 20% c และหน่วยงานในท้องถิ่นครูมีส่วนมากที่สุด(20%)
ชุมชน	มีความสุข ภูมิใจ	13	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 13% นักเรียนและครูมีส่วนมากที่สุด(18%) ชุมชน(17%) มีสัดส่วนมากด้วยเช่นกัน
	สุขภาพดี	5	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 5% ครูและชุมชนมีส่วนมากที่สุด (23%) รองลงมา คือ นักเรียน (19%)
	ชุมชนสามัคคี น่าอยู่	5	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 5% ครูและชุมชนมีส่วนมากที่สุด (23%) รองลงมา คือ ผู้ปกครอง(20%) และนักเรียน (19%)
หน่วยงานในท้องถิ่น	ภูมิใจ มีความสุข	17	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 17% นักเรียน(20%) มีส่วนมากที่สุด และรองลงมา คือครู(19%)
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน และผู้ปกครอง	12	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 12% ครูและหน่วยงานในท้องถิ่นมีส่วนมากที่สุด(20%) และชุมชนเอง(16%) มีส่วนช่วยให้ความสัมพันธ์ดีขึ้น
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	18	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 18% ชุมชน(21%) มีส่วนมากที่สุด รองลงมา คือ ครู (19%)
ผู้ดำเนินโครงการ	ภูมิใจ มีความสุข	17	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 17% นักเรียน(20%) และครู(19%) มีส่วนมากที่สุด
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	15	สสส.มีส่วนสนับสนุนประมาณ 15% ครู(22%) มีส่วนมากที่สุด รองลงมา คือ หน่วยงานในท้องถิ่น (19%)

ตารางที่ 9 Drop-off

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์	ระยะเวลา (ปี)	Drop-off (%)*	เหตุผล
นักเรียน	นักเรียนสุขภาพแข็งแรงขึ้น	ตลอดไป	12.5	โครงการเป็นการปลูกฝังและกระตุ้น แต่ก็จะทำต่อแม้จะไม่มีโครงการ อาจจะทำมากขึ้นด้วย โดยมี ความเห็นว่าเพิ่มขึ้น 12.5% ต่อปี
	นักเรียนภูมิใจ มีความสุข		11	
	ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์		30	
ผู้ปกครอง	มีความสุข	ตลอดไป	12	ผลลัพธ์ยังคงเกิดขึ้นต่อไปถ้าเด็กยังอยู่ในระบบโรงเรียน
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน		17	
	สุขภาพแข็งแรง		8	
ครู/โรงเรียน	ภูมิใจ มีความสุข	ตลอดไป	คงที่	โรงเรียนและครู ยังคงจะทำกิจกรรมต่างๆต่อเนื่อง แม้จะไม่มีโครงการฯแล้วก็ตาม (อย่างน้อย 5 ปี) จึงทำให้ drop-off ไม่มาก หรือไม่เปลี่ยนแปลงเลย
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน และ ผู้ปกครอง	5 ปี	-20	
	ลดรายจ่าย (ผลผลิตทางการเกษตร มาประกอบอาหาร)	5 ปี	-20	
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	ตลอดไป	คงที่	
ชุมชน	มีความสุข ภูมิใจ	ตลอดไป	28	โครงการเป็นการปลูกฝังและกระตุ้น แต่ก็จะทำต่อแม้จะไม่มีโครงการ อาจจะทำมากขึ้นด้วยซ้ำ (เพราะยังง ก็ไม่ได้รับเงินสนับสนุนอยู่แล้ว)
	สุขภาพดี		20	
	ชุมชนสามัคคี น่าอยู่		44	
หน่วยงานในท้องถิ่น	ภูมิใจ มีความสุข	5-7 ปี	-15	เท่าที่ระยะเวลาที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. หรือลดลงปีละ 15%
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน และ ผู้ปกครอง	5-17 ปี	-6	
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	5 ปี	-20	
ผู้ดำเนินโครงการ	ภูมิใจ มีความสุข	5 ปี	-20	เท่าที่ระยะเวลาที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. แม้จะจบโครงการแล้ว (เงินหยุด) ก็ยังต้องทำภารกิจติดตามสุขภาพ โภชนาการที่โรงเรียนต่อไป
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	ตลอดไป	คงที่	

หมายเหตุ : * เป็นตัวเลขอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย 5 ปี (นับถัดจากที่จบโครงการ) ตัวเลข+ หมายถึง เพิ่มขึ้นต่อปี (เมื่อเทียบกับปีที่จบโครงการ) ตัวเลข- หมายถึง ลดลงต่อปี (เมื่อเทียบกับปีที่จบโครงการ) คงที่ หมายถึง ไม่เปลี่ยนแปลง (เมื่อเทียบกับปีที่จบโครงการ)

3.3 ข้อสังเกตอื่นๆ จากการจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3.3.1 การทำ deadweight

โครงการเด็กไทยแก้มใส เป็นการเติมเต็มกิจกรรมเดิมที่ทำอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นส่วนใหญ่ Outcome ที่ได้จึงมาจากกิจกรรมเดิม (> 50%)

ในช่วงเริ่มต้นนักเรียนไม่สามารถตกลงกันว่าโครงการเด็กไทยแก้มใส มีผลมากน้อยแค่ไหน มีการต่อรองกัน ระหว่าง 3 กับ 4 ส่วน ซึ่งแต่ละคนก็มีเหตุผลของตนเอง

ในกลุ่มผู้ปกครองทุกคนให้ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างดี เฉลี่ยคะแนนภายในกลุ่มและสรุปผลเอง รวมทั้งคิดทบทวนโครงการที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ด้วย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย จึงได้เรียนรู้และมีทักษะในการเกษตรฯ เพื่อใช้ประกอบอาชีพเกษตรได้มากขึ้น

ครูบางคนไม่ทันโครงการเด็กไทยแก้มใส ในระยะที่ 1 ทำให้ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้

ชุมชนมีความเห็นว่า กิจกรรมที่ทำให้เกิดผลลัพธ์นี้ เป็นกิจกรรมที่ทำอยู่แล้วก่อนมีโครงการเด็กไทยแก้มใส ซึ่งโครงการเด็กไทยแก้มใสมาช่วยกระตุ้นให้ active มากขึ้น และบางกิจกรรม ผอ. โรงเรียนขอให้ชุมชนช่วยเหลือ ซึ่งเต็มใจทำ โดยไม่ทราบว่าเป็นกิจกรรมใดมาจากโครงการเด็กไทยแก้มใส หรือเป็นกิจกรรมที่ รร. ทำอยู่แล้ว

3.3.2 การทำ Benefit period และ Drop-off

นักเรียนสับสนในบางเรื่อง เช่น ความรู้ มีความคิดว่าจะลดลง แต่เมื่อถามเหตุผลและขอให้อธิบายเพิ่มเติม นักเรียนเข้าใจมากขึ้นจึงระบายนใจอีกครั้ง

ผลลัพธ์ผู้ปกครองสุขภาพแข็งแรง เมื่อจบโครงการฯ เนื่องจากกลุ่มนี้มีคนสูงวัย (60 ปีขึ้นไป) อาจจะส่งผลในความต้องการด้านสุขภาพด้วย

ครูบางคนแสดงความคิดเห็นน้อย ตามเสียงส่วนใหญ่

บางผลลัพธ์ขึ้นกับบริบทของชุมชน ผู้นำชุมชน และผู้นำโรงเรียนด้วย ซึ่งพยายามทำให้ผลลัพธ์คงอยู่ตลอดไปแม้ไม่มีโครงการเด็กไทยแก้มใส

ผู้ดำเนินโครงการ ให้ความเห็นว่าแม้โครงการเด็กไทยแก้มใสหยุดดำเนินการ แต่งานเรื่องสุขภาพถูกบรรจุเป็นภารกิจประจำอยู่แล้ว ดังนั้น ภาระงานจึงไม่เปลี่ยนแปลง และผลลัพธ์ผู้ดำเนินโครงการมีความสุขลดลงค่อนข้างตอຍยากเนื่องจากไม่สามารถวัดระดับความสุขที่เปลี่ยนแปลงได้

3.3.3 การทำ attributions

นักเรียนไม่ค่อยให้ความสำคัญกับตัวเองมากนัก คิดว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้น เกิดจากผู้ดำเนินโครงการนำโครงการเข้ามาในโรงเรียน และครู/ผู้ปกครองมีบทบาททำให้เกิดผลลัพธ์มากที่สุด โดยพิจารณาว่าโครงการนี้ใครมีบทบาทมากที่สุดแล้วค่อยให้คะแนน

ผู้ปกครองให้คะแนนแก่ สสส. ในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง เนื่องจากมองว่า สสส. มีบทบาทสำคัญ เนื่องจากเป็นผู้ให้ทุน หากไม่มีทุนจาก สสส. ครู/โรงเรียน ก็จะไม่อยากทำโครงการหรือกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สสส. ควรได้รับคะแนนที่มากขึ้นด้วย

กลุ่มครูทำในส่วนนี้ได้อย่างรวดเร็ว เพราะครูคุ้นเคยและสนิทกัน ตกลงกันได้เร็ว และเนื่องจากครูบางท่านแสดงความคิดเห็นน้อย จึงมีเฉพาะครูบางท่านที่ให้ความเห็นในการทำ attributions

ชุมชนให้น้ำหนักบทบาท สสส. ในสัดส่วนที่สูง เนื่องจากมองว่า สสส.มีส่วนสำคัญที่ทำให้มีโครงการฯ และกระตุ้นให้ทำงานอย่างต่อเนื่อง และหากผลลัพธ์เกิดกับใคร มักจะให้น้ำหนักคนที่ได้น้อย และมองบทบาทจากคนอื่นมากกว่า เช่น นักเรียนสุขภาพดี ก็ไม่ได้ให้น้ำหนักที่ตัวนักเรียนมากนัก

สรุป

- โครงการเด็กไทยแก้มใสทำให้เกิดผลลัพธ์ โดยเฉลี่ยทั้งหมด ประมาณร้อยละ 39 ซึ่งผลลัพธ์ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากกิจกรรมเดิมของโครงการ/เหตุการณ์/ปัจจัยอื่นๆ (โดยเฉลี่ย deadweight)
- ส่วนใหญ่ระยะเวลาการเกิดประโยชน์และอัตราการลดลงของประโยชน์ ของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้น จะเปลี่ยนแปลงหากไม่มีโครงการเด็กไทยแก้มใส ยกเว้น ผลลัพธ์ครู/โรงเรียน และชุมชน มีความภูมิใจ/มีความสุข และผู้ดำเนินโครงการมีภาระงานเพิ่มขึ้นจะไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากยังคงจะทำกิจกรรมต่างๆต่อเนื่อง แม้จะไม่มีโครงการเด็กไทยแก้มใสแล้วก็ตาม (อย่างน้อย 5 ปี)
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย วิเคราะห์ว่า สสส. มีบทบาทในการทำให้ผลลัพธ์เกิดขึ้น เพียงร้อยละ 11 ของผลลัพธ์ทั้งหมด โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมักจะทำให้ความดีความชอบในการทำให้เกิดผลลัพธ์กับกลุ่มคนใกล้ชิด (เช่น ครู ผู้ปกครอง) ก่อนเสมอ

บทที่ 4

4.1 การกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ และตัวแทนทางการเงิน เพื่อใช้คำนวณผลตอบแทนทางสังคม

จากการจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 สามารถสรุปผลลัพธ์จากโครงการฯ จำแนกตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) ต่างๆ รวมทั้งการกำหนดตัวชี้วัด ตัวแทนทางการเงิน และแหล่งข้อมูลที่จะใช้คำนวณ ความเปลี่ยนแปลง ตัวชี้วัด และผลตอบแทนทางการเงิน (แสดงดังตารางที่ 10) ดังนี้

- 1) **กลุ่มนักเรียน** ผลลัพธ์จากโครงการฯ คือ มีสุขภาพที่แข็งแรงขึ้น ภูมิใจและมีความสุข และได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลง คือ
  - 1.1) อัตราการเจ็บป่วยที่ลดลง โดยเก็บแบบสอบถามนักเรียน ถามว่าเจ็บป่วยมากขึ้น/เท่าเดิม/ลดลง กี่ครั้ง และใช้ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพเป็นตัวแทนทางการเงิน (financial proxy)
  - 1.2) มีความสุขมากหรือสุขภาพจิตดีขึ้น โดยเก็บแบบสอบถามนักเรียน ถามถึงระดับความสุข เพื่อวัดโอกาสความเป็นไปได้ในการเกิดโรคเครียด (สุขภาพจิตแย่) เช่น ถ้าตอบว่าสุขมาก = โอกาสความเป็นไปได้ในการเกิดโรคเครียดก็จะน้อย และใช้ค่าใช้จ่ายในการบำบัดโรคเครียด จากการศึกษาโดย มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ (2560) เป็น financial proxy
  - 1.3) การใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์มากขึ้น โดยเก็บแบบสอบถามนักเรียน ถามจำนวนชั่วโมงในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่างๆ เช่น อ่านหนังสือ ช่วยงานบ้าน เลี้ยงไก่ เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าโครงการ และใช้ร้อยละ 50 ของค่าแรงขั้นต่ำ (150 บาทต่อวัน) เป็น financial proxy เพื่อแปลงผลลัพธ์เป็นตัวเงิน
- 2) **กลุ่มผู้ปกครอง** ผลลัพธ์จากโครงการฯ คือ มีความสุข มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน และสุขภาพแข็งแรง ซึ่งตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลง คือ
  - 2.1) สุขภาพจิตดีขึ้น โดยเก็บแบบสอบถามผู้ปกครอง ถามถึงระดับความสุข เพื่อวัดโอกาสความเป็นไปได้ในการเกิดโรคเครียด (สุขภาพจิตแย่) เช่น ถ้าตอบว่าสุขมาก = โอกาสความเป็นไปได้ในการเกิดโรคเครียดก็จะน้อย และใช้ค่าใช้จ่ายในการบำบัดโรคเครียด จากการศึกษาโดย มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ (2560) เป็น financial proxy
  - 2.2) ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนมากขึ้น โดยเก็บแบบสอบถามจากผู้ปกครอง ถามความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน โดยวัดเป็นมูลค่าหรือคำนวณผลตอบแทนทางการเงินจากการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน โดยอ้างอิงการศึกษาของ Chandoevit & Thampanishvong (2016)

- 2.3) อัตราการเจ็บป่วยที่ลดลง โดยเก็บแบบสอบถามผู้ปกครอง ถามว่าเจ็บป่วยมากขึ้น/เท่าเดิม/ลดลง ก็ครั้ง และใช้ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพเป็นตัวแทนทางการเงิน (financial proxy)
- 3) **กลุ่มครู/โรงเรียน** ผลลัพธ์จากโครงการฯ คือ ภูมิใจและมีความสุข มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับผู้ปกครองและชุมชน ช่วยลดรายจ่ายด้วยการนำผลผลิตทางการเกษตรจากโครงการมาประกอบอาหารกลางวันให้นักเรียน และภาระงานเพิ่มขึ้น ซึ่งตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลง คือ
- 3.1) มีความสุขและภูมิใจ โดยเก็บแบบสอบถามครู ถามถึงระดับความพึงพอใจในงานที่ทำ โดยวัดเป็นมูลค่าหรือคำนวณผลตอบแทนทางการเงินจากการได้ช่วยเหลือผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ โดยอ้างอิงการศึกษาของ Chandoewit & Thampanishvong (2016)
- 3.2) ครู/โรงเรียนทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนและผู้ปกครองมากขึ้น โดยเก็บแบบสอบถามจากครู ถามความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนและผู้ปกครอง โดยวัดเป็นมูลค่าหรือผลตอบแทนทางการเงินจากการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน โดยอ้างอิงการศึกษาของ Chandoewit & Thampanishvong (2016)
- 3.3) รายจ่ายโรงเรียนในการซื้ออาหารลดลง โดยเก็บแบบสอบถามจากครู ถามความเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารกลางวันสำหรับนักเรียนของโรงเรียน ว่าเพิ่มขึ้น/ลดลง/คงที่ และเปลี่ยนไปกี่บาท
- 3.4) ภาระงานเพิ่มขึ้น โดยเก็บแบบสอบถามจากครู ถามถึงความเปลี่ยนแปลงของภาระงานและเวลาใช้ทำงานนั้นที่เพิ่มขึ้น/ลดลง และใช้อัตราค่าจ้างครูระดับประถมหรือมัธยมในโรงเรียนรัฐบาล จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร เป็น financial proxy
- 4) **กลุ่มชุมชน** ผลลัพธ์จากโครงการฯ คือ ภูมิใจและมีความสุข สุขภาพดีขึ้นจากสุขภาพในชุมชนที่ดีขึ้น และชุมชนสามัคคีน่าอยู่ ซึ่งตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลง คือ
- 4.1) มีความสุขและภูมิใจ โดยเก็บแบบสอบถามจากคนในชุมชน ถามถึงระดับความพึงพอใจในงานที่ทำ โดยวัดเป็นมูลค่าหรือคำนวณผลตอบแทนทางการเงินจากการได้ช่วยเหลือผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ โดยอ้างอิงการศึกษาของ Chandoewit & Thampanishvong (2016)
- 4.1) อัตราการเจ็บป่วยที่ลดลง โดยเก็บแบบสอบถามผู้แทนชุมชน ถามว่าเจ็บป่วยมากขึ้น/เท่าเดิม/ลดลง ก็ครั้ง และใช้ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพเป็นตัวแทนทางการเงิน (financial proxy)
- 4.2) ชุมชนทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น โดยเก็บแบบสอบถามจากผู้แทนชุมชน ถามความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนและผู้ปกครอง โดยวัดเป็นมูลค่าหรือผลตอบแทนทางการเงินจากการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน โดยอ้างอิงการศึกษาของ Chandoewit & Thampanishvong (2016)
- 5) **กลุ่มหน่วยงานในท้องถิ่น** ผลลัพธ์จากโครงการฯ คือ ภูมิใจและมีความสุข มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับผู้ปกครองและชุมชน และภาระงานเพิ่มขึ้น ซึ่งตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลง คือ

- 5.1) ภูมิใจและมีความสุข โดยเก็บแบบสอบถามจากหน่วยงานในท้องถิ่น ถึงระดับความพึงพอใจในงานที่ทำ โดยวัดเป็นมูลค่าหรือคำนวณผลตอบแทนทางการเงินจากการได้ช่วยเหลือผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ โดยอ้างอิงการศึกษาของ Chandoevit & Thampanishvong (2016)
- 5.2) ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนและผู้ปกครองมากขึ้น โดยเก็บแบบสอบถามความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนและผู้ปกครอง โดยวัดเป็นมูลค่าหรือผลตอบแทนทางการเงินจากการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน โดยอ้างอิงการศึกษาของ Chandoevit & Thampanishvong (2016)
- 5.3) ภาระงานเพิ่มขึ้น โดยเก็บแบบสอบถามจากหน่วยงานในท้องถิ่น ถึงความเปลี่ยนแปลงของภาระงานและเวลาใช้ทำงานนั้นที่เพิ่มขึ้น/ลดลง และใช้อัตราค่าจ้างพนักงานรัฐบาล จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร เป็น financial proxy
- 6) **กลุ่มผู้ดำเนินโครงการ (สพฐ. ในพื้นที่)** ผลลัพธ์จากโครงการฯ คือ ภูมิใจและมีความสุข และภาระงานเพิ่มขึ้น ซึ่งตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลง คือ
- 6.1) ภูมิใจและมีความสุข โดยเก็บแบบสอบถามจากผู้ดำเนินโครงการ ถึงระดับความพึงพอใจในงานที่ทำ โดยวัดเป็นมูลค่าหรือคำนวณผลตอบแทนทางการเงินจากการได้ช่วยเหลือผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ โดยอ้างอิงการศึกษาของ Chandoevit & Thampanishvong (2016)
- 6.2) ภาระงานเพิ่มขึ้น โดยเก็บแบบสอบถามจากผู้แทนผู้ดำเนินโครงการ ถึงความเปลี่ยนแปลงของภาระงานและเวลาใช้ทำงานนั้นที่เพิ่มขึ้น/ลดลง และใช้อัตราค่าจ้างพนักงานรัฐบาล จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร เป็น financial proxy

**ตารางที่ 10 สรุปผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ตัวแทนทางการเงิน และข้อมูลที่ใช้คำนวณ
จำแนกตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย**

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์(Implications)	ตัวชี้วัด (Indicators)	ตัวแทนทางการเงิน (Financial Proxy)	Control Group
1.นักเรียน	นักเรียนสุขภาพแข็งแรงขึ้น	อัตราการเจ็บป่วยลดลง	ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ	กลุ่มนักเรียนก่อนเข้าโครงการ
	นักเรียนภูมิใจ มีความสุข	ระดับความสุข ซึ่งสะท้อนความน่าจะเป็นในการเกิดโรคเครียด	ค่าใช้จ่ายต่อปีในการบำบัดโรคเครียด จาก มุสลินิสุนยวีจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ (2560)	กลุ่มนักเรียนก่อนเข้าโครงการ
	ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์	150 บาทต่อวัน (ครึ่งหนึ่งของค่าแรงขั้นต่ำ)	กลุ่มนักเรียนก่อนเข้าโครงการ
2. ผู้ปกครอง	มีความสุข	ระดับความสุข ซึ่งสะท้อนความน่าจะเป็นในการเกิดโรคเครียด	ค่าใช้จ่ายต่อปีในการบำบัดโรคเครียด จาก มุสลินิสุนยวีจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ (2560)	กลุ่มผู้ปกครองก่อนเข้าโครงการ
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน	ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนมากขึ้น	มูลค่าทางการเงินของการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน จากการศึกษาของ Chandoevit & Thampanishvong (2016)	กลุ่มผู้ปกครองก่อนเข้าโครงการ
	สุขภาพแข็งแรง	อัตราการเจ็บป่วยลดลง	ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ	กลุ่มผู้ปกครองก่อนเข้า

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์(Implications)	ตัวชี้วัด (Indicators)	ตัวแทนทางการเงิน (Financial Proxy)	Control Group
				โครงการ
3. ครู/โรงเรียน	ภูมิใจ มีความสุข	ระดับความพึงพอใจในงานที่ทำ	มูลค่าทางการเงินของการช่วยเหลือผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ จากการศึกษาของ Chandoewit & Thampanishvong (2016)	กลุ่มครูก่อนเข้าโครงการ
	ลดรายจ่ายค่าอาหารกลางวันของโรงเรียน	รายจ่ายโรงเรียนในการซื้ออาหารลดลง	-	โรงเรียนก่อนเข้าโครงการ
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน และผู้ปกครอง	ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนและผู้ปกครองมากขึ้น	มูลค่าทางการเงินของการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน จากการศึกษาของ Chandoewit & Thampanishvong (2016)	กลุ่มครูก่อนเข้าโครงการ
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	ใช้เวลาที่ใช้ทำงานเพิ่มขึ้นเท่าใด	อัตราค่าจ้างครูประถมหรือมัธยมในโรงเรียนรัฐบาล จากแบบสำรวจภาวะการทำงานของประชากร	กลุ่มครูก่อนเริ่มโครงการ
4. ชุมชน	มีความสุข ภูมิใจ	ระดับความพึงพอใจในงานที่ทำ	มูลค่าทางการเงินของการช่วยเหลือผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ จากการศึกษาของ Chandoewit & Thampanishvong (2016)	ผู้แทนชุมชนก่อนเข้าโครงการ
	สุขภาพดี	อัตราการเจ็บป่วยลดลง	ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ	ผู้แทนชุมชนก่อนเข้าโครงการ
	ชุมชนสามัคคี น่าอยู่	ชุมชนทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น	มูลค่าทางการเงินของการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน จากการศึกษาของ Chandoewit & Thampanishvong (2016)	ผู้แทนชุมชนก่อนเข้าโครงการ
5. หน่วยงานในท้องถิ่น	ภูมิใจ มีความสุข	ระดับความพึงพอใจในงานที่ทำ	มูลค่าทางการเงินของการช่วยเหลือผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ จากการศึกษาของ (Chandoewit & Thampanishvong, 2016)	ผู้ปฏิบัติงานก่อนเข้าโครงการ
	มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับชุมชน และผู้ปกครอง	ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนและผู้ปกครองมากขึ้น	มูลค่าทางการเงินของการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน จากการศึกษาของ Chandoewit & Thampanishvong (2016)	ผู้ปฏิบัติงานก่อนเข้าโครงการ
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	ใช้เวลาในการทำงานเพิ่มขึ้นเท่าใด	อัตราค่าจ้างพนักงานรัฐบาล จากแบบสำรวจภาวะการทำงานของประชากร	ผู้ปฏิบัติงานก่อนเริ่มโครงการ
6. ผู้ดำเนินโครงการ	ภูมิใจ มีความสุข	ระดับความพึงพอใจในงานที่ทำ	มูลค่าทางการเงินของการช่วยเหลือผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ จากการศึกษาของ Chandoewit & Thampanishvong (2016)	ผู้ปฏิบัติงานก่อนเริ่มโครงการ
	ภาระงานเพิ่มขึ้น	ใช้เวลาในการทำงานเพิ่มขึ้นเท่าใด	อัตราค่าจ้างพนักงานรัฐบาล จากแบบสำรวจภาวะการทำงานของประชากร	ผู้ปฏิบัติงานก่อนเริ่มโครงการ

ที่มา: คณะผู้วิจัย

4.2 การเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลตัวชี้วัดผลลัพธ์ของโครงการเด็กไทยแกล้มไส้ปีที่ 1 มาจากการสำรวจแบบสอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการเป็นหลัก ประกอบด้วย 6 ชุดแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (แสดงไว้ในภาคผนวก ก) โดยกำหนดนิยามของแต่ละกลุ่มในการเก็บแบบสอบถาม ดังนี้

ตารางที่ 11 นิยามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเก็บแบบสอบถาม

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	นิยาม
1. นักเรียน	คือ นักเรียนชั้นอนุบาล - มัธยมศึกษา
2. ผู้ปกครอง	คือ ผู้ปกครองของนักเรียน ป.6 ที่เคยเข้าร่วมโครงการปีที่ 1 (ถ้าเป็นไปได้) ถ้าไม่ได้สามารถใช้ผู้ปกครองคนอื่นที่มีประสบการณ์ในโครงการปีที่ 1 แทนได้
3. ครู/โรงเรียน	คือ ครูที่เคยทำกิจกรรมในโครงการปีที่ 1
4. ตัวแทนชุมชน	ประกอบด้วย อสม. ผู้ปกครองคนอื่น ๆ อบต ผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีส่วนร่วมในโครงการปีที่ 1
5. หน่วยงานราชการในท้องถิ่น	ประกอบด้วย เกษตร ประมง ปศุสัตว์ สาธารณสุข และอนามัย ในอำเภอที่มีส่วนร่วมในโครงการปีที่ 1
6. ผู้ดำเนินโครงการ	ประกอบด้วย สพฐ.

การกำหนดจำนวนตัวอย่างและจำนวนแบบสอบถามสำหรับกลุ่มนักเรียนจะใช้ที่ร้อยละ 10 ของนักเรียนประถมทั้งหมดในแต่ละโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ คิดเป็นจำนวนทั้งสิ้น 3,000 ตัวอย่าง ส่วนผู้ปกครองกำหนดจำนวนตัวอย่างเท่ากับจำนวนนักเรียน ครูจะสำรวจทุกคนที่มีส่วนร่วมในโครงการ ส่วนชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่น จะสำรวจตัวแทน โดยกำหนดจำนวนตัวแทนชุมชน 3 คนต่อโรงเรียน และตัวแทนหน่วยงานในท้องถิ่น 3 หน่วยงาน (หน่วยงานละ 1 คน) ต่อโรงเรียน และผู้ดำเนินโครงการคือ สพฐ. ในพื้นที่เท่ากับจำนวนโรงเรียน และได้ปิดจำนวนโรงเรียนขึ้นจาก 544 โรงเรียน เป็น 600 โรงเรียน เพื่อไว้สำหรับการสำรวจด้วย (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 เกณฑ์การกำหนดตัวอย่างและจำนวนตัวอย่าง/แบบสอบถาม

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	เกณฑ์ตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง/แบบสอบถาม (ชุด)
นักเรียน	ร้อยละ 10 ของนักเรียนประถมทั้งหมดในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	3,000
ผู้ปกครอง	เท่าจำนวนนักเรียน	3,000
ครู	ทุกคนที่มีส่วนร่วมในโครงการ	จัดทำแบบสอบถาม แบบ online
ชุมชน	ตัวแทนชุมชน 3 คน ต่อโรงเรียน (ปิดจำนวนโรงเรียนขึ้นจาก 544 เป็น 600 โรงเรียน)	$600 \times 3 = 1,800$
หน่วยงานในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง	3 หน่วยงาน (หน่วยงานละ 1 คน) ต่อโรงเรียน	$600 \times 3 = 1,800$
ผู้ดำเนินโครงการ	สพฐ ในพื้นที่ เท่ากับจำนวนเขต	10

ที่มา: คณะผู้วิจัย

4.3 ผลการเก็บข้อมูลและสถิติ

ในส่วนนี้จะเป็นการแสดงผลการเก็บข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ ในโครงการเด็กไทยแถมใสถวายเจ้าฟ้านักโภชนาการ ซึ่งประกอบด้วย เด็กนักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน/ครู ตัวแทนชุมชน ตัวแทนหน่วยงานในท้องถิ่น และตัวแทนหน่วยงานผู้ดำเนินโครงการ

4.3.1 กลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

กลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการเด็กไทยแก้มใส ในปีแรก (ปี พ.ศ. 2557) คือนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างสำรวจจึงต้องครอบคลุมตั้งแต่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น และส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิง (ตารางที่ 13)

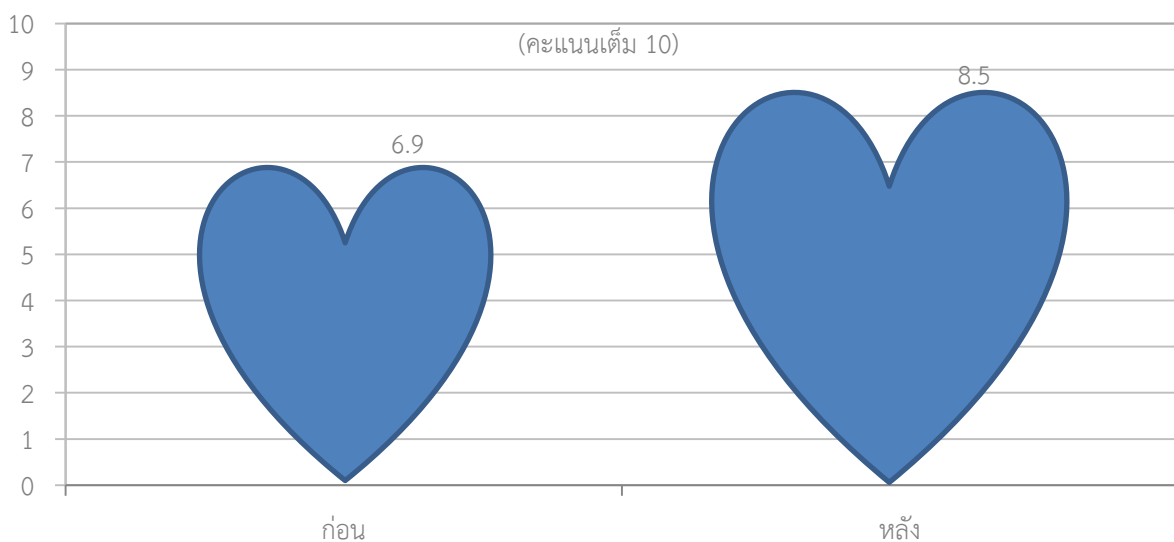
ตารางที่ 13 ระดับชั้นการศึกษาของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

ชั้นการศึกษา	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ (%)
ประถมศึกษาตอนต้น	29	5
ประถมศึกษาตอนปลาย	436	71
มัธยมศึกษาตอนต้น	134	22
มัธยมศึกษาตอนปลาย	11	2
รวม	610	100
สัดส่วนนักเรียนหญิง		66
สัดส่วนนักเรียนชาย		34

ที่มา: จากการคำนวณของคณะผู้วิจัย

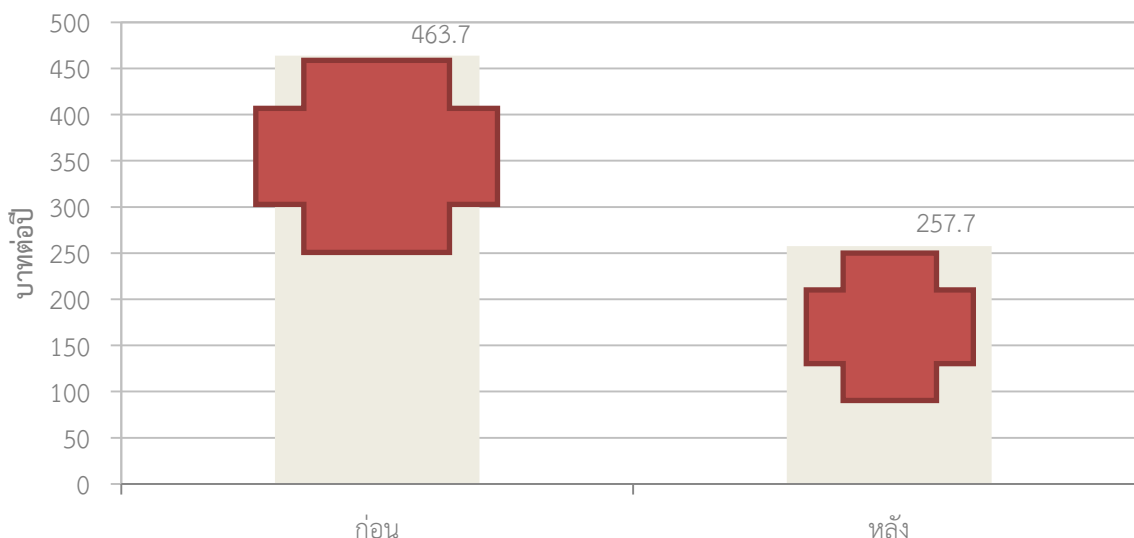
จากการสำรวจ พบว่ากลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในมิติต่างๆ โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ คือ นักเรียนโดยเฉลี่ยมีระดับสุขภาพใจโดยรวมดีขึ้น แสดงโดยคะแนนสุขภาพใจที่ให้เพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ (รูปที่ 2) และมีสุขภาพดีขึ้น หรือมีการเจ็บป่วยลดลง แสดงโดยค่ารักษาพยาบาลต่อปีที่ลดลง (รูปที่ 3)

รูปที่ 2 ระดับสุขภาพใจโดยรวมของนักเรียนเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

รูปที่ 3 ค่ารักษาพยาบาลของนักเรียนเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ (บาทต่อปี)

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

นอกจากนี้หลังจากเข้าร่วมโครงการ นักเรียนโดยเฉลี่ยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น โดยการเฉพาะการปลูกผัก ช่วยงานบ้าน เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม และเลี้ยงไก่ ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ของนักเรียนเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

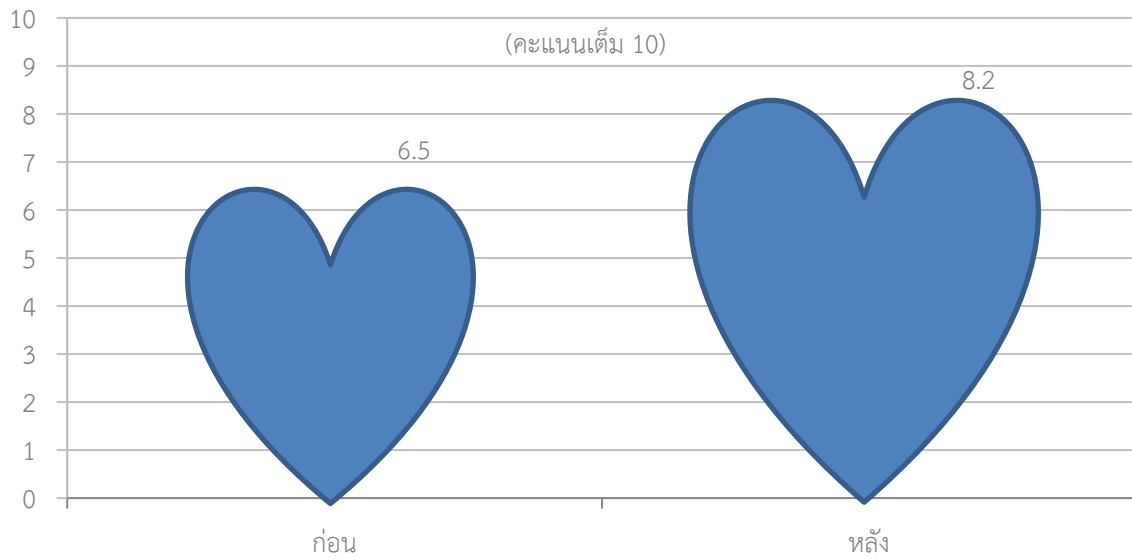
(นาที่ต่อวัน)	ปลูกผัก	ช่วยงานบ้าน	เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม	เลี้ยงไก่	ออกกำลังกาย/เล่นกีฬา	รวม
ก่อน	1.9	43.3	12.1	6.3	39.6	-
หลัง	3.6	60.8	16.4	8.3	43.5	-
เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น	1.7	17.5	4.2	2.0	3.9	-
การเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ (ร้อยละ)	93.1	40.5	35.1	32.0	9.8	-
คิดเป็นสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด (ร้อยละ)	5.9	59.6	14.5	6.9	13.2	100.0

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

4.3.2 กลุ่มผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการ

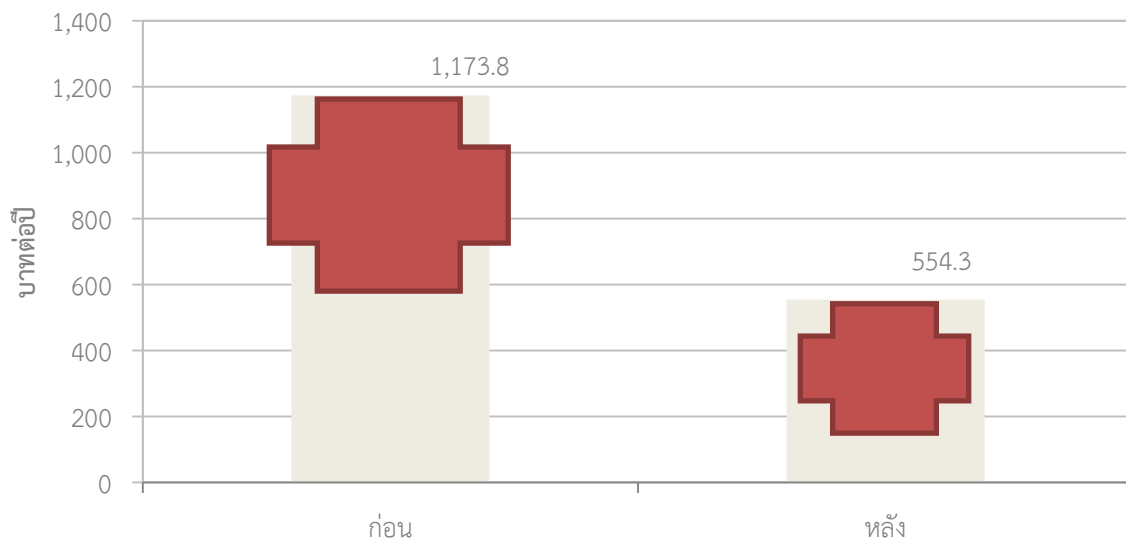
จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการ มีการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ คือ ผู้ปกครองโดยเฉลี่ยมีระดับสุขภาพใจดีขึ้น แสดงโดยคะแนนสุขภาพใจที่ให้เพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ (รูปที่ 4) และมีสุขภาพดีขึ้น หรือมีเจ็บป่วยลดลง แสดงโดยค่ารักษาพยาบาลต่อปีที่ลดลง (รูปที่ 5)

รูปที่ 4 ระดับสุขภาพใจโดยรวมของผู้ปกครองเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

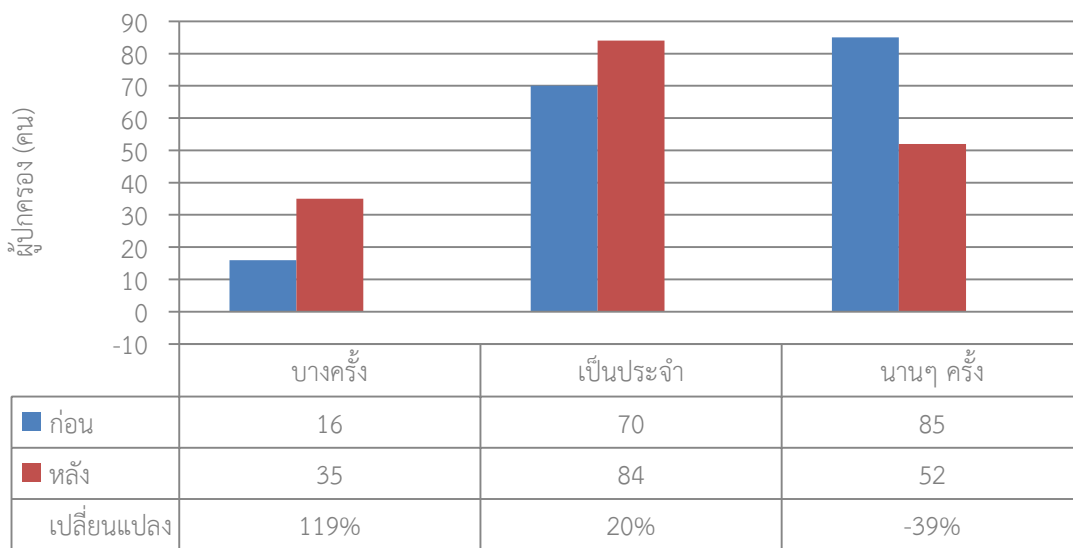
รูปที่ 5 ค่ารักษาพยาบาลของผู้ปกครองเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

นอกจากนี้ หลังจากที่เข้าร่วมโครงการเด็กไทยแก้มใส ผู้ปกครองโดยเฉลี่ยมีการเข้าร่วมทำกิจกรรมร่วมกับครู/โรงเรียน และชุมชนมากขึ้น สังเกตได้จากความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรม จากนานๆ ครั้ง เป็น บางครั้ง และเป็นประจำ ตามลำดับ (รูปที่ 6)

รูปที่ 6 ความถี่ของการทำกิจกรรมร่วมกับครู/โรงเรียนและชุมชนของผู้ปกครองเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

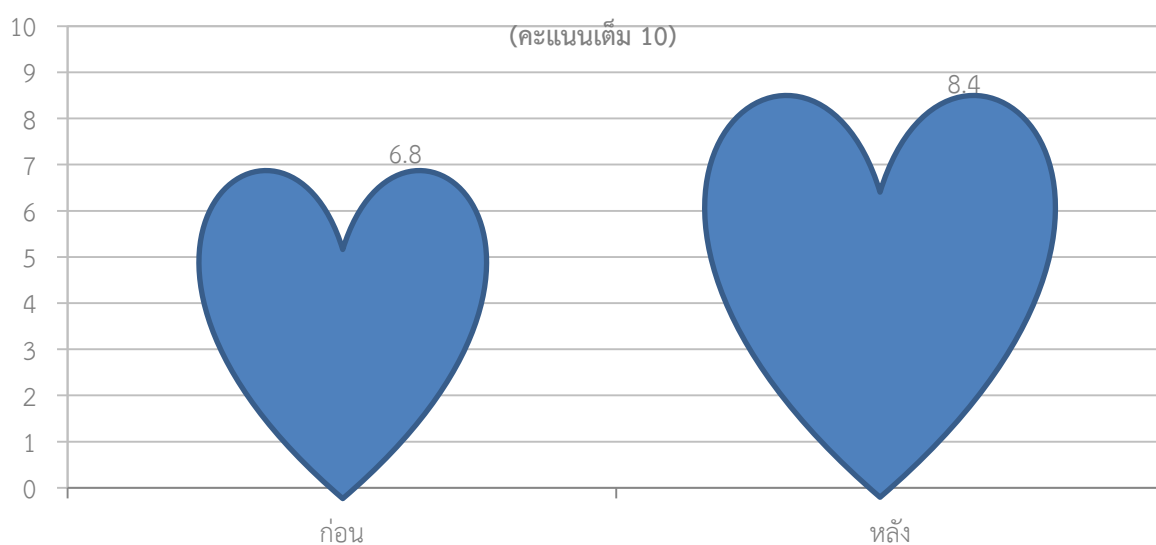

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

4.3.3 กลุ่มครู/โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ปกครอง จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างครูที่เข้าร่วมโครงการ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ คือ ครูโดยเฉลี่ยมีระดับความพึงพอใจจากการทำงานดีขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ แสดงโดยคะแนนความพึงพอใจที่ให้เพิ่มขึ้น (รูปที่ 7)

รูปที่ 7 ระดับความพึงพอใจจากการทำงานโดยรวมของครูเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

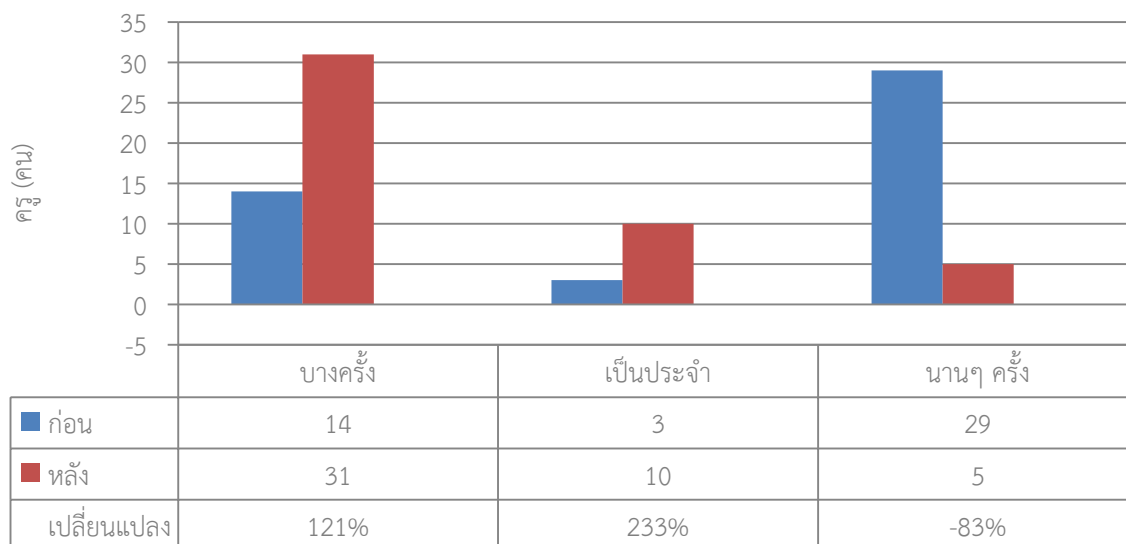

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

ในขณะที่เดียวกัน การเข้าร่วมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนของครูก็มีมากขึ้นด้วย โดยเปรียบเทียบหลังเข้าร่วมโครงการ สังเกตได้จากความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรม จากนานๆ ครั้ง มาร่วมทำกิจกรรมเป็นประจำ และบางครั้ง ตามลำดับ (รูปที่ 8)

รูปที่ 8 ความถี่ของการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนของครู/โรงเรียนเปรียบเทียบระหว่างก่อน และหลังเข้าร่วมโครงการฯ

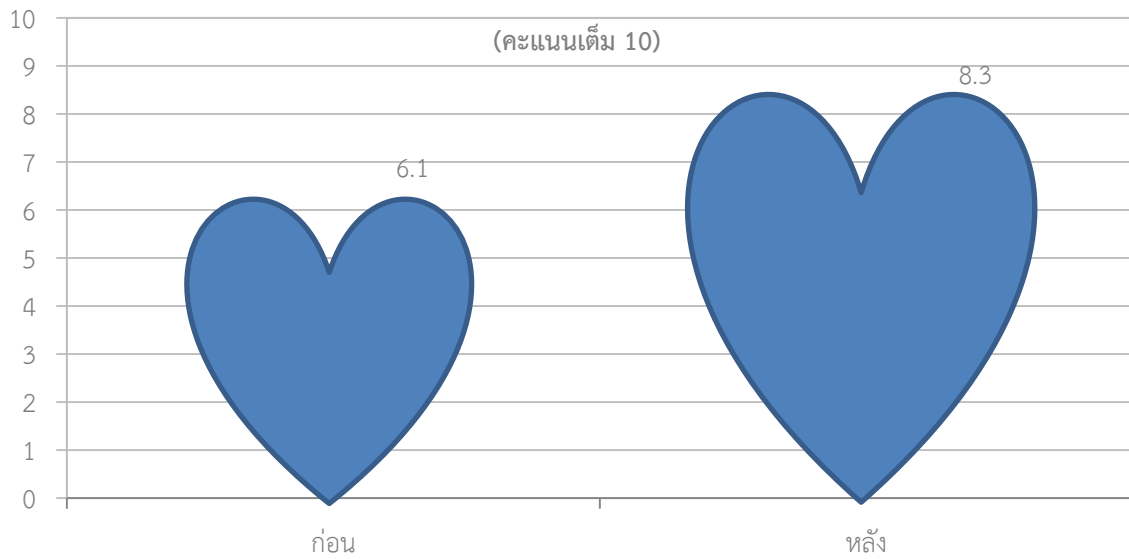
ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

4.3.4 กลุ่มตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ผู้แทนชุมชนที่เข้าร่วมโครงการเด็กไทยแถมใส โดยเฉลี่ยมีการเปลี่ยนแปลงสุขภาพจิตดีขึ้น หลังเข้าร่วมโครงการ สังเกตจากคะแนนสุขภาพจิตที่ให้เพิ่มขึ้น (รูปที่ 9) และมีสุขภาพที่ดีขึ้น หรือมีเจ็บป่วยลดลงโดยเปรียบเทียบหลังเข้าร่วมโครงการ แสดงโดยคำรักษาพยาบาลต่อปีที่ลดลง (รูปที่ 10)

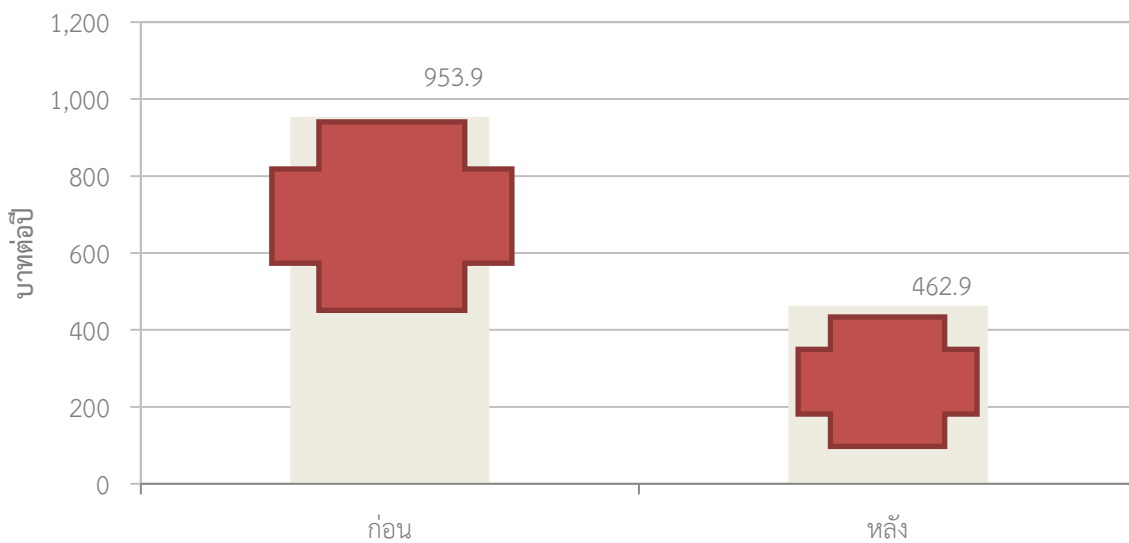
รวมทั้งสามารถสังเกตได้ว่า โครงการมีผลทำให้คนในชุมชนโดยเฉลี่ยมีการเข้าร่วมทำกิจกรรมร่วมกับครู/โรงเรียน และผู้ปกครองมากขึ้น สังเกตได้จากความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรม จากนานๆ ครั้ง เป็นบางครั้ง และเป็นประจำ ตามลำดับ (รูปที่ 11)

รูปที่ 9 ระดับสุขภาพใจโดยรวมของตัวแทนชุมชนเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

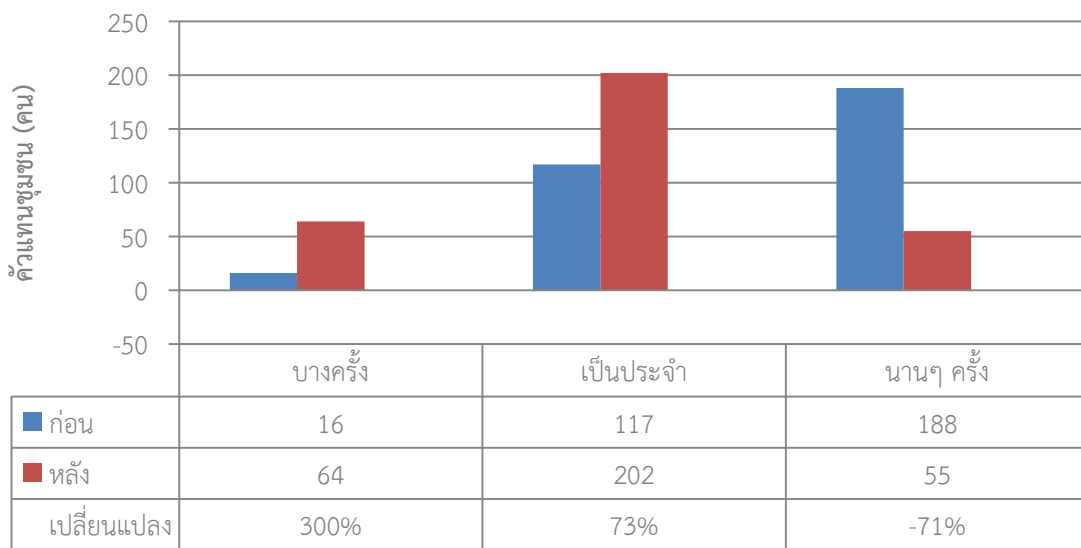
ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

รูปที่ 10 ค่ารักษาพยาบาลของตัวแทนชุมชนเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

รูปที่ 11 ความถี่ของการทำกิจกรรมร่วมกับครู/โรงเรียนและผู้ปกครองของตัวแทนชุมชนเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

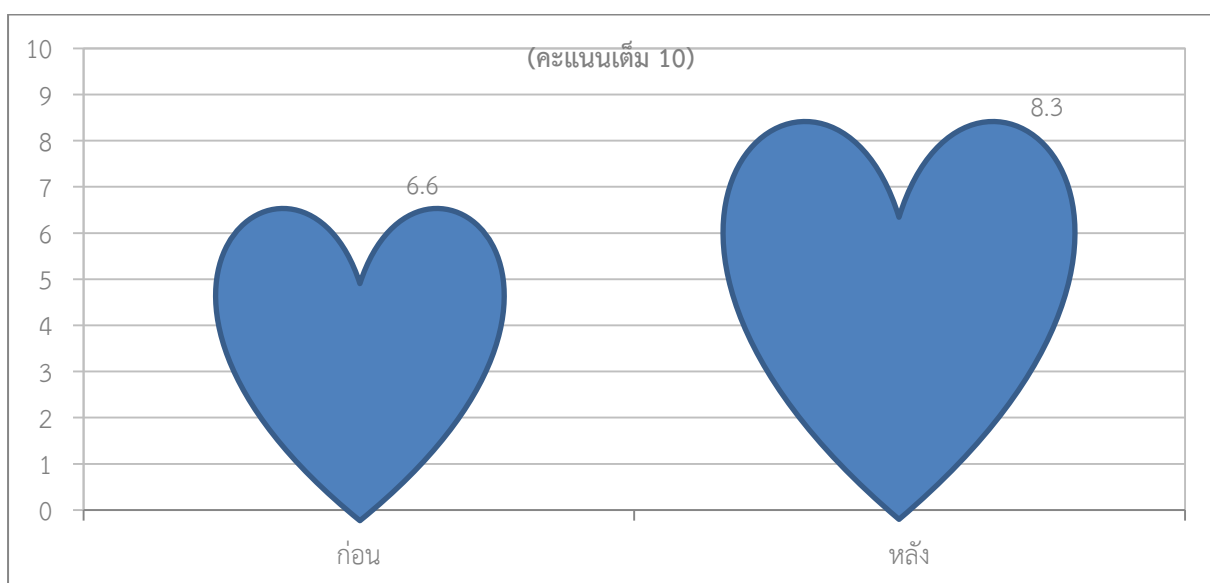

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

4.3.5 กลุ่มตัวแทนหน่วยงานในท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานในท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการเด็กไทยแก้มใส อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปศุสัตว์จังหวัด เกษตรจังหวัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในท้องถิ่นดังกล่าวโดยเฉลี่ยมีระดับความพึงพอใจในงานที่ทำเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ แสดงโดยคะแนนความชอบในการทำงานที่มากขึ้น (รูปที่ 12)

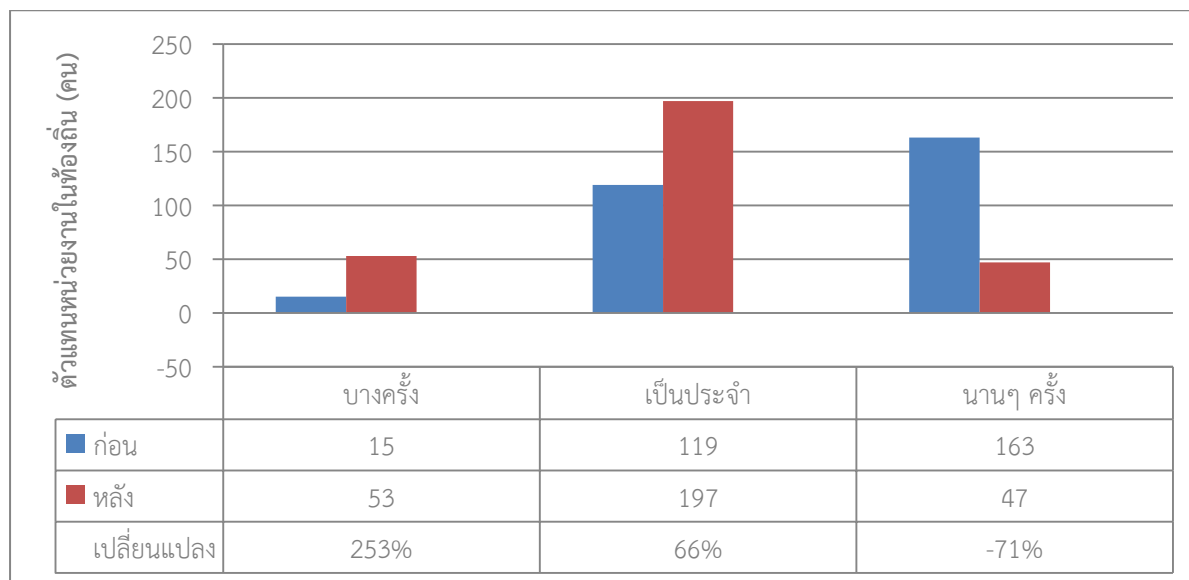
รูปที่ 12 ระดับความพึงพอใจในการทำงานโดยรวมของตัวแทนหน่วยงานในท้องถิ่นเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

ส่วนในเรื่องการเข้าร่วมทำกิจกรรมกับโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนของหน่วยงานท้องถิ่น ก็พบว่ามีมากขึ้นโดยเปรียบเทียบ หลังเข้าร่วมโครงการเช่นกัน สังเกตได้จากความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรม จากนานๆ ครั้ง มาเป็นร่วมทำกิจกรรมเป็นประจำ และบางครั้ง ตามลำดับ (รูปที่ 13)

รูปที่ 13 ความถี่ของการทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนของตัวแทนหน่วยงานในท้องถิ่นเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

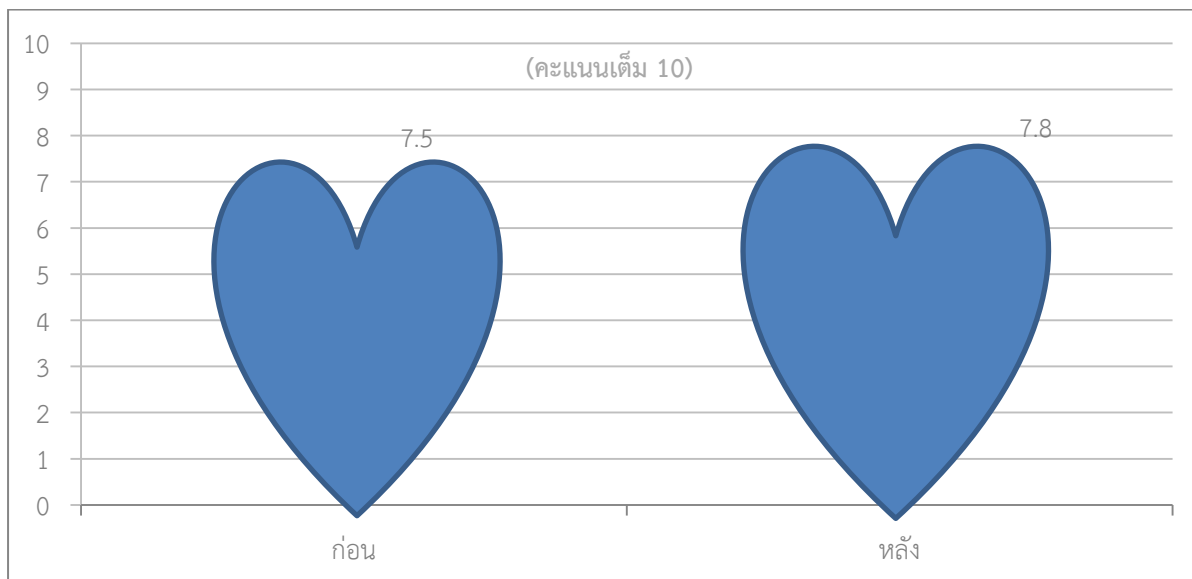
ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

อย่างไรก็ดี จากการสำรวจ ผู้แทนหน่วยงานในท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า การเข้าร่วมโครงการทำให้หน่วยงานในท้องถิ่นมีภาระงานเพิ่มจากงานประจำที่มีอยู่แล้ว โดยต้องใช้เวลาในการทำงานเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยคิดเป็นประมาณ 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

4.3.6 กลุ่มตัวแทนหน่วยงานดำเนินโครงการ

หน่วยงานดำเนินโครงการเด็กไทยแก้มใส ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างตัวแทนหน่วยงานดำเนินโครงการดังกล่าว พบว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานโดยเฉลี่ยมีระดับความพึงพอใจในงานที่ทำเพิ่มขึ้นเล็กน้อยหลังเข้าร่วมโครงการ แสดงโดยคะแนนความชอบในการทำงานที่ให้เพิ่มขึ้น (รูปที่ 14) และเช่นเดียวกับผู้แทนหน่วยงานในท้องถิ่น จากการสำรวจ ผู้แทนหน่วยงานดำเนินโครงการทั้งหมดตอบว่า การเข้าร่วมโครงการทำให้หน่วยงานมีภาระงานเพิ่มขึ้นจากงานประจำที่มีอยู่แล้ว โดยต้องใช้เวลาในการทำงานเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยคิดเป็นประมาณ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

รูปที่ 14 ระดับความพึงพอใจในการทำงานโดยรวมของตัวแทนหน่วยงานดำเนินโครงการ
เปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

4.4 อุปสรรคในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการเด็กไทยแก้มใส พบอุปสรรคในด้านต่างๆ ดังนี้

1. โรงเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ที่ไม่ดีจากการดำเนินงานโครงการในปีแรก ส่วนหนึ่งเนื่องจากโครงการมีกฎระเบียบที่ไม่ชัดเจน และไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตรงตามเงื่อนไขทำให้มีปัญหาในการดำเนินโครงการ และไม่ได้เข้าร่วมโครงการในปีต่อมา จึงเป็นเหตุให้ไม่อยากให้ข้อมูล
2. ครูที่ดูแลโครงการ รวมทั้งผู้อำนวยการที่ดูแลโครงการในปีแรกจำนวนหนึ่งย้ายโรงเรียน หรือปลดเกษียณไป ทำให้ไม่สามารถติดต่อเพื่อขอข้อมูลได้
3. นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการในปีแรก จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และอยู่ในช่วงย้ายโรงเรียนเพื่อเข้าเรียนต่อในชั้นมัธยม ทำให้การติดตามตัวเพื่อขอข้อมูลทำได้ยาก
4. จำนวนโรงเรียนที่ต้องเก็บข้อมูลมีมากและกระจายกัน ทำให้การติดตามขอข้อมูลทำได้ล่าช้า ไม่ครบถ้วน และไม่ได้รับความร่วมมือ
5. สูญเสียข้อมูลบางส่วนไป จากการที่แบบสอบถามที่โรงเรียนส่งกลับ มีการสูญหาย หรือส่งไปผิดที่

บทที่ 5

5.1 ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1

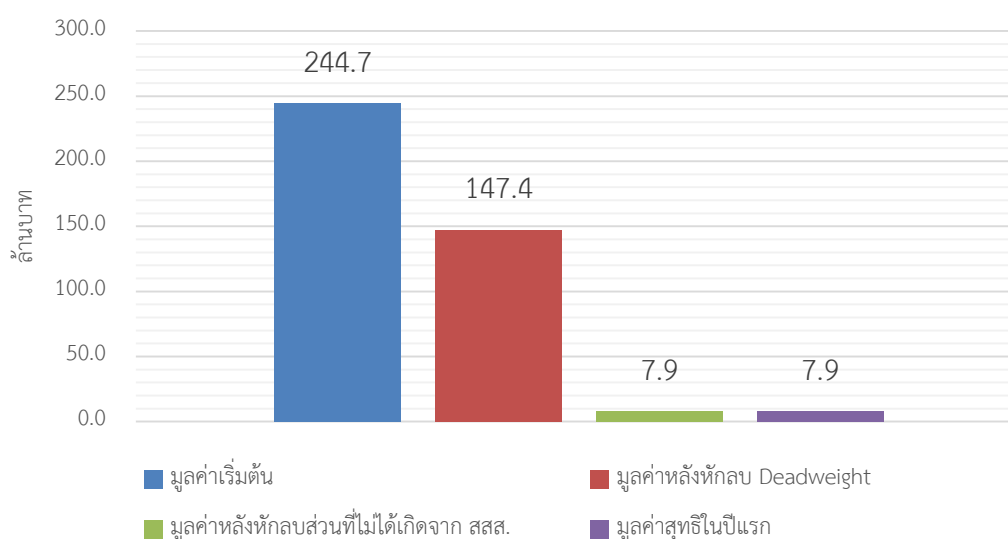
5.1.1 การลดทอนมูลค่า และการเปลี่ยนแปลงมูลค่ารายปี

มูลค่าที่เป็นตัวเงิน อันเกิดจากผลลัพธ์ (ทั้งบวกและลบ) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดในโครงการ มีค่าอยู่ที่ประมาณ 245 ล้านบาทในปีแรก แต่ทั้งนี้ เนื่องจากผลลัพธ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น บางส่วนอาจเกิดขึ้นอยู่แล้ว แม้ว่าจะไม่มีโครงการเด็กไทยแถมใส่ (deadweight) และบางส่วนอาจเกิดขึ้นจากบทบาทของหน่วยงานอื่น/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นที่ไม่ใช่ สสส. (attribution) ดังนั้น ในการคำนวณผลตอบแทนทางสังคมที่เกิดจากการลงทุนของ สสส. คณะผู้วิจัยจึงต้องทำการหักลบมูลค่าในส่วนของ deadweight และ attribution ออกไปก่อน ซึ่งจะทำให้เหลือมูลค่า 147 ล้านบาทหลังจากหักลบมูลค่าส่วน deadweight ออกไปแล้ว และเหลือมูลค่า 7.9 ล้านบาท หลังจากหักลบทั้ง deadweight และ attribution ออกไป

จะเห็นได้ว่า มูลค่าโดยรวมที่ถูกลดทอนไป ส่วนใหญ่เกิดจากการลดทอนในส่วนของการ attribution ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตจากการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมักจะให้น้ำหนักกับบทบาทของผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกันก่อน (โดยเฉพาะกลุ่มครู นักเรียนและผู้ปกครอง) และให้น้ำหนักกับบทบาทของ สสส. น้อยที่สุด โดยมูลค่าที่ถูกลดทอนในแต่ละขั้นตอน ถูกแสดงไว้ในรูปที่ 15

แม้ว่ามูลค่าที่เกิดจากบทบาทของ สสส. จะมีเพียง 7.9 ล้านบาท แต่มูลค่าโดยรวมที่เกิดจากบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่น ๆ ในโครงการเด็กไทยแถมใส่ มีค่าสูงถึง 147 ล้านบาท ซึ่งข้อสังเกตนี้บ่งชี้ว่ามูลค่าโดยรวมที่เกิดจากการลงทุนของ สสส. ในโครงการเด็กไทยแถมใส่ คือการดึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ให้มาทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างประโยชน์โดยรวมให้กับชุมชน มากกว่ามูลค่าที่เกิดจากการทำงานของ สสส. เอง

รูปที่ 15 การลดทอนมูลค่าให้เหลือเพียงส่วนที่เกิดขึ้นโดย สสส.

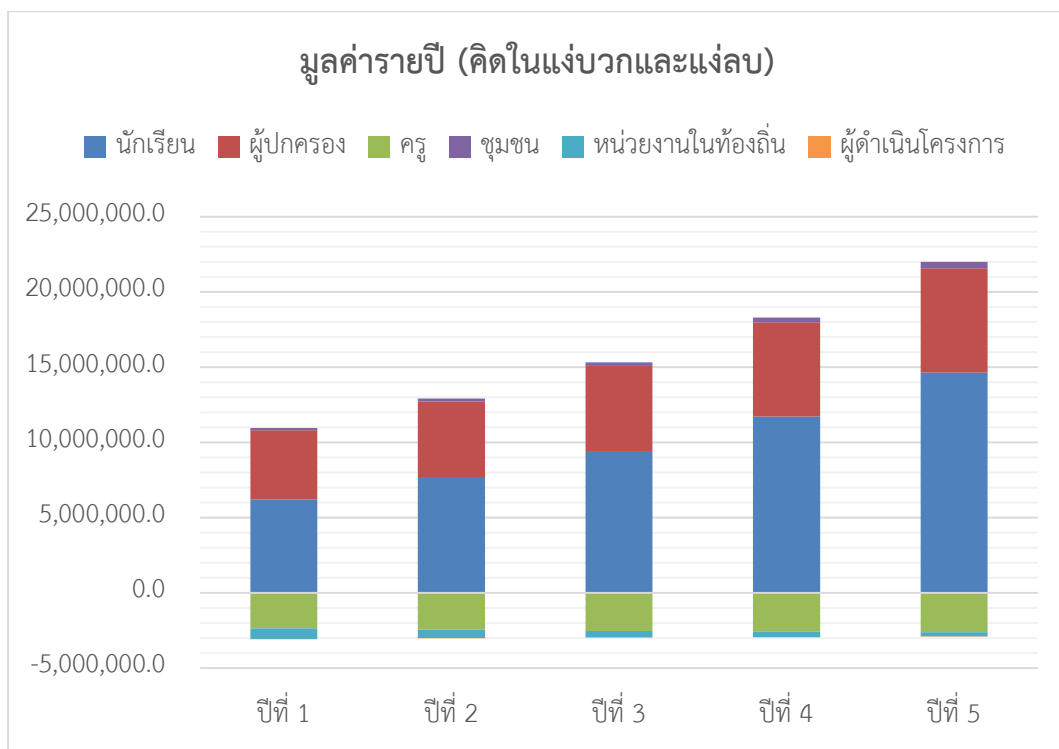

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

เมื่อได้มูลค่าสุทธิที่เกิดจากบทบาทของสสส. ในปีแรกแล้ว คณะผู้วิจัยจึงทำการคำนวณการเปลี่ยนแปลงมูลค่ารายปี สำหรับระยะเวลา 5 ปีหลังจากที่โครงการเด็กไทยแถมใส่ในปีที่ 1 สิ้นสุดลง คณะผู้วิจัยเลือกที่จะคิดมูลค่าภายในระยะเวลา 5 ปีเนื่องจากหากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมิได้ทำกิจกรรมของโครงการอย่างต่อเนื่องแล้วการลดลงของประโยชน์ (drop-off) น่าจะทำให้ประโยชน์เกือบทั้งหมดหายไปในช่วงเวลา 5 ปี

ดังที่ได้กล่าวไปในบทที่ 4 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถระบุการเปลี่ยนแปลงมูลค่ารายปีที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงได้ในแต่ละปี ซึ่งจากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยพบว่า มูลค่ารวม (ที่ถูกกลดทอนให้เหลือเพียงส่วนของสสส.) จะเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ดังรูปที่ 16

รูปที่ 16 การเปลี่ยนแปลงมูลค่ารายปี (5 ปีหลังจากโครงการปีที่ 1 สิ้นสุดลง)

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

สาเหตุที่มูลค่ารายปีเพิ่มขึ้นทุกปีหลังจากโครงการปีที่ 1 สิ้นสุดลง มาจากกลุ่มนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ที่ระบุว่าจะทำกิจกรรมจากโครงการอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าโครงการจะสิ้นสุดลงและไม่ได้รับเงินสนับสนุนจาก สสส. อีกต่อไป โดยการเปลี่ยนแปลงมูลค่ารายปีของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ แสดงอยู่ในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 มูลค่ารายปี (คิดทั้งมูลค่าบวกและลบ)

มูลค่ารายปี	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
นักเรียน	6,209,253.3	7,635,224.4	9,439,048.8	11,728,353.0	14,642,391.8
ผู้ปกครอง	4,601,268.0	5,093,812.7	5,644,237.4	6,259,991.9	6,949,562.8
ครู	-2,359,861.3	-2,449,534.2	-2,521,272.6	-2,578,663.3	-2,624,575.9
ชุมชน	143,722.1	185,907.1	241,374.0	314,611.6	411,729.2
หน่วยงานในท้องถิ่น	-704,060.8	-557,553.5	-440,926.3	-348,132.9	-274,345.8
ผู้ดำเนินโครงการ	-1,513.0	-1,531.1	-1,545.6	-1,557.3	-1,566.6
รวม	7,888,808.3	9,906,325.4	12,360,915.6	15,374,603.0	19,103,195.5

ที่มา: จากการคำนวณของคณะผู้วิจัย

อนึ่ง จากตารางจะเห็นได้ว่ามูลค่ารายปีของกลุ่มครู หน่วยงานในท้องถิ่น และผู้ดำเนินโครงการ มีค่าเป็นลบ ซึ่งเป็นผลมาจากภาระงานที่เพิ่มขึ้นเมื่อดำเนินโครงการเด็กไทยแก้มใส ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่มคิดว่าภาระที่เพิ่มขึ้นนี้ อาจถูกรวมเข้ามาเป็นภาระงานประจำที่จะยังเกิดขึ้นต่อไปแม้โครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 จะสิ้นสุดลง

5.1.1 ผลตอบแทนทางสังคมในกรณีฐาน

หลังจากคำนวณมูลค่ารายปีรวมสำหรับระยะเวลา 5 ปีแล้ว คณะผู้วิจัยจึงนำมูลค่ารายปีดังกล่าวมาคำนวณเป็นมูลค่าปัจจุบัน (Net Present Value: NPV) เพื่อแสดงมูลค่าทั้งหมดในรูปของตัวเงินในปัจจุบัน

การคำนวณ NPV ของมูลค่าที่ได้จากโครงการ เป็นไปตามสูตร

$$NPV(r) = \sum_{t=1}^5 \frac{\text{มูลค่ารวมในปี } t}{(1+r)^t}$$

โดย r คืออัตราคิดลด ซึ่งคณะผู้วิจัยเลือกค่าระหว่าง ร้อยละ 1 ถึงร้อยละ 10 มาใช้ในการคำนวณ ซึ่งช่วงร้อยละ 1 ถึงร้อยละ 10 นี้ครอบคลุมค่าอัตราคิดลดที่สมเหตุสมผล เมื่อพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล 20 ปี ณ เดือนกรกฎาคม 2560 อยู่ที่ร้อยละ 3.1⁸

ในขั้นตอนต่อไป คณะผู้วิจัยทำการประมาณค่าเงินลงทุนของ สสส. ที่ให้กับโรงเรียนในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 โดยเงินลงทุนนี้ คิดเฉพาะส่วนที่ สสส. จ่ายเพื่อสนับสนุนโครงการที่แต่ละโรงเรียนเสนอเข้ามาตามข้อเสนอโครงการ ซึ่งจะมีค่าไม่เกิน 60,000 บาทต่อโรงเรียน ซึ่งทุนที่ได้จาก สสส. อาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่แต่ละโรงเรียนเสนอเข้ามา โดยจากข้อมูลของ สสส. พบว่าเงินลงทุนในโครงการปีที่ 1 เฉลี่ยต่อโรงเรียนอยู่ที่ 56,238 บาท

⁸ ที่มา <http://www2.bot.or.th/statistics/ReportPage.aspx?reportID=223>

ในขั้นตอนสุดท้าย คณะผู้วิจัยทำการคำนวณผลตอบแทนทางสังคม (SROI) สำหรับอัตราคิดลดแต่ละค่า ตามสูตร

$$SROI = \frac{NPV(r)}{\text{เงินลงทุนจาก สสส.}}$$

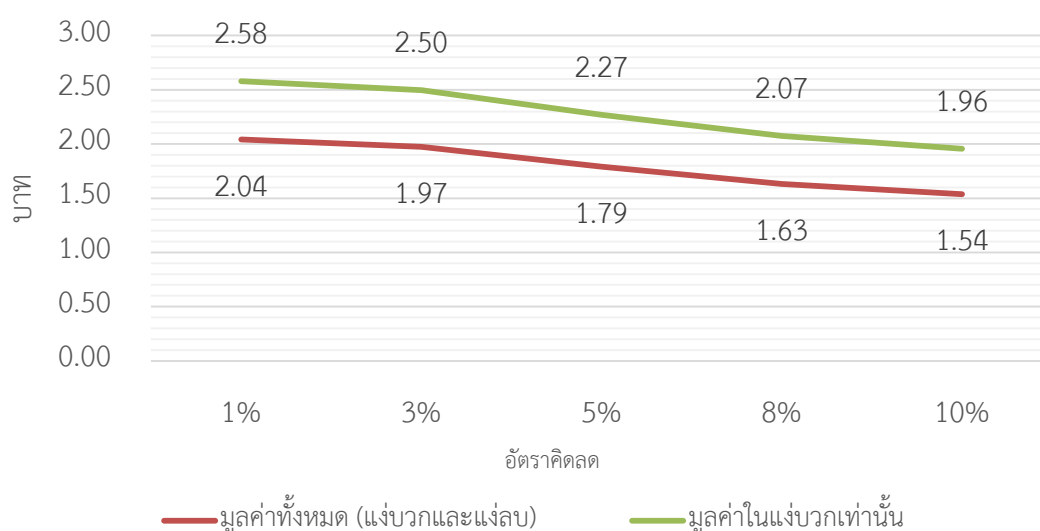
ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) สำหรับกรณีฐาน คณะผู้วิจัยจะนำเสนอการคำนวณเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีที่คิดรวมทั้งมูลค่ารายปีที่เป็นบวกและลบไว้ทั้งหมด และกรณีที่คิดเฉพาะมูลค่าที่เป็นบวกเท่านั้น ซึ่งแสดงอยู่ในตารางที่ 16 และรูปที่ 17

ตารางที่ 16 ผลตอบแทนทางสังคมในกรณีฐาน

		อัตราคิดลด				
		1%	3%	5%	8%	10%
กรณีฐาน						
1. มูลค่าทั้งหมด (บวกและลบ)	มูลค่า	62,469,942.1	60,409,852.7	54,792,881.0	49,912,128.8	47,008,270.7
	เงินลงทุน	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8
SROI Ratio		2.04	1.97	1.79	1.63	1.54
2. มูลค่าที่เป็นบวกเท่านั้น	มูลค่า	78,870,018.1	76,347,597.2	69,461,064.3	63,465,194.6	59,891,884.3
	เงินลงทุน	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8
SROI Ratio		2.58	2.50	2.27	2.07	1.96

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

รูปที่ 17 ผลตอบแทนทางสังคมในกรณีฐาน

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

ข้อสังเกตสำคัญ 2 ประการจากผลการคำนวณในตารางที่ 16 และรูปที่ 17 ได้แก่

1. ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) ของโครงการเด็กไทยแก้มใสในกรณีฐาน มีค่าระหว่าง 1.54 – 2.04 บาท เมื่อคิดจากมูลค่าบวกและลบ และ 1.96 – 2.58 บาท เมื่อคิดจากมูลค่าบวกเท่านั้น
2. ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) มีค่าลดลงตามอัตราคิดลด (discount rate) ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งหมายความว่า หากอัตราคิดลดสูงขึ้น มูลค่าที่เกิดขึ้นในอนาคตจะยังมีค่าต่ำลงในมุมมองของปีปัจจุบัน

5.2 ส่วนแบ่งประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ

ในการคำนวณส่วนแบ่งประโยชน์ คณะผู้วิจัยเลือกแสดงผลการคำนวณในกรณีที่ใช้อัตราคิดลดร้อยละ 1 เท่านั้น ส่วนแบ่งผลประโยชน์ในกรณีอื่น ๆ จะคล้ายคลึงกับกรณีที่แสดงในรายงานส่วนนี้

ตารางที่ 17 และรูปที่ 18 แสดงส่วนแบ่งของ NPV 5 ปี ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ โดยกลุ่มที่ได้รับประโยชน์ในมูลค่าที่สูงที่สุด คือกลุ่มนักเรียน ได้รับประโยชน์เป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 61 ของมูลค่าทั้งหมด ในระยะเวลา 5 ปี กลุ่มที่ได้ประโยชน์รองลงมาคือกลุ่มผู้ปกครอง ครู และชุมชนตามลำดับ

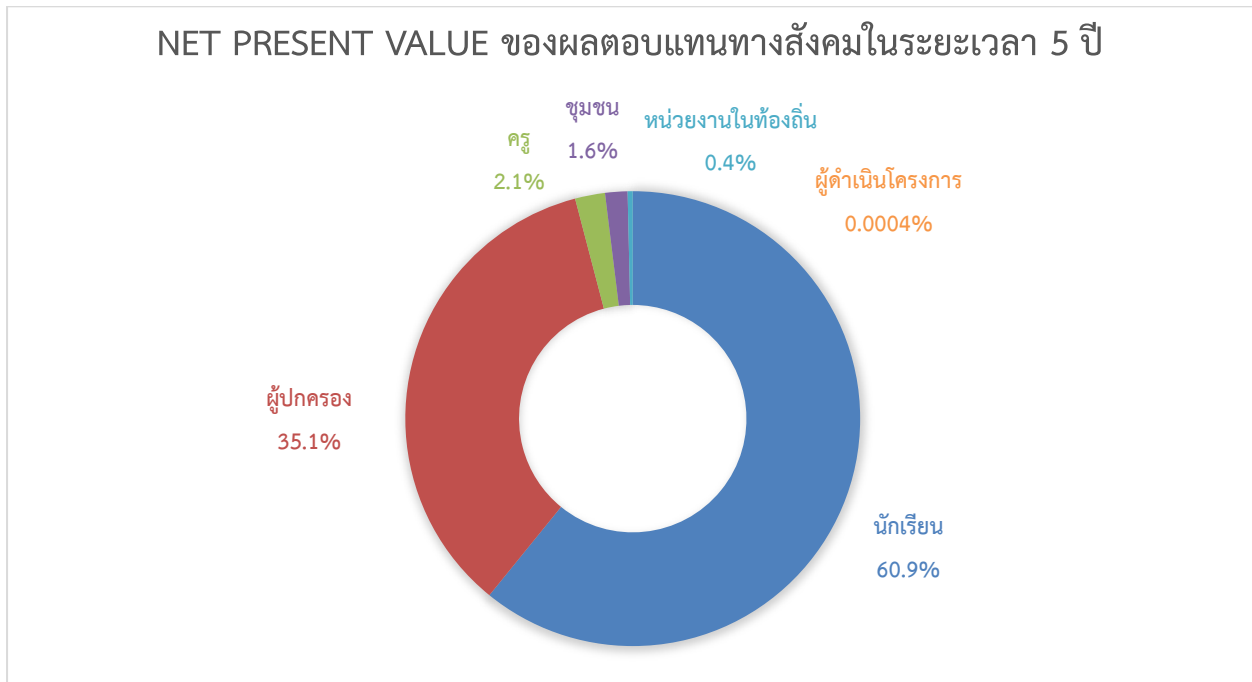
สัดส่วนของประโยชน์ที่ตกแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าว สอดคล้องกับบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกิจกรรมของโครงการเด็กไทยแก้มใส ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรม และเป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรง ผ่านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากครู ผู้ปกครอง และคนในชุมชน

ตารางที่ 17 ส่วนแบ่งประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กรณีอัตราคิดลดร้อยละ 1

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	มูลค่าสุทธิ 5 ปี	สัดส่วน
นักเรียน	47,996,453.7	61%
ผู้ปกครอง	27,655,396.2	35%
ครู	1,680,540.1	2%
ชุมชน	1,252,900.0	2%
หน่วยงานในท้องถิ่น	284,430.7	0%
ผู้ดำเนินโครงการ	297.4	0%

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

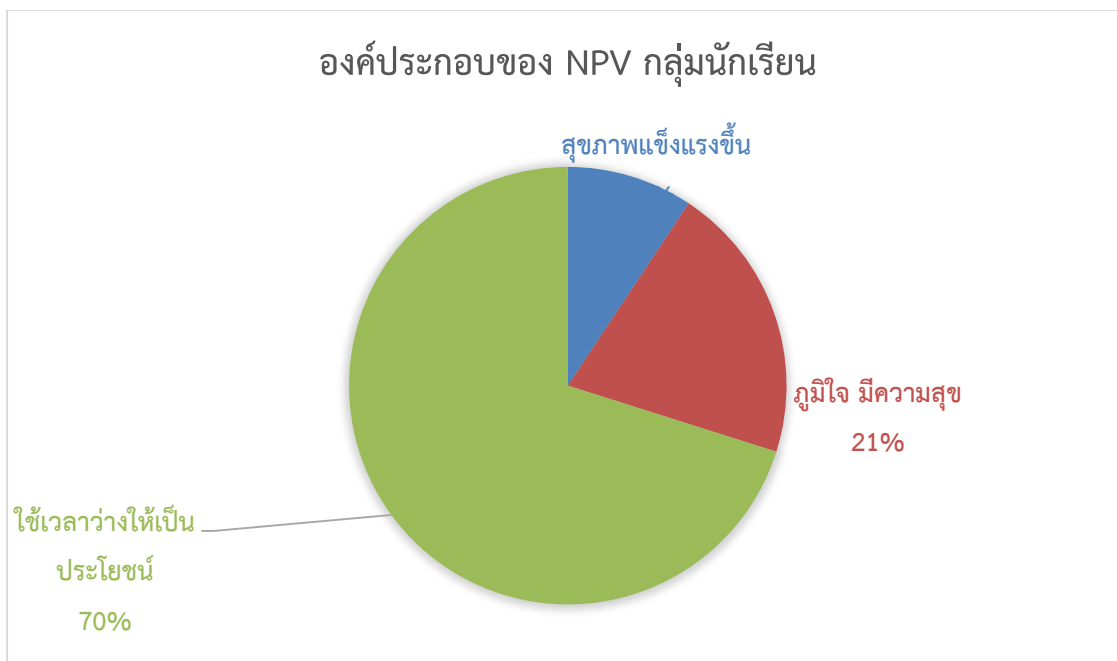
รูปที่ 18 ส่วนแบ่งประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กรณีอัตราคิดลดร้อยละ 1

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

เมื่อเจาะลึกลงไปรายละเอียดของกลุ่มนักเรียน ว่ามีส่วนแบ่งมูลค่ามาจากผลลัพธ์ใดบ้าง พบว่าองค์ประกอบส่วนใหญ่ของประโยชน์ที่ได้ มาจากการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากขึ้น รองลงมาคือความภูมิใจและมีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อดำเนินรอยตามพระราชดำริ และองค์ประกอบสุดท้ายคือสุขภาพ (รูปที่ 19)

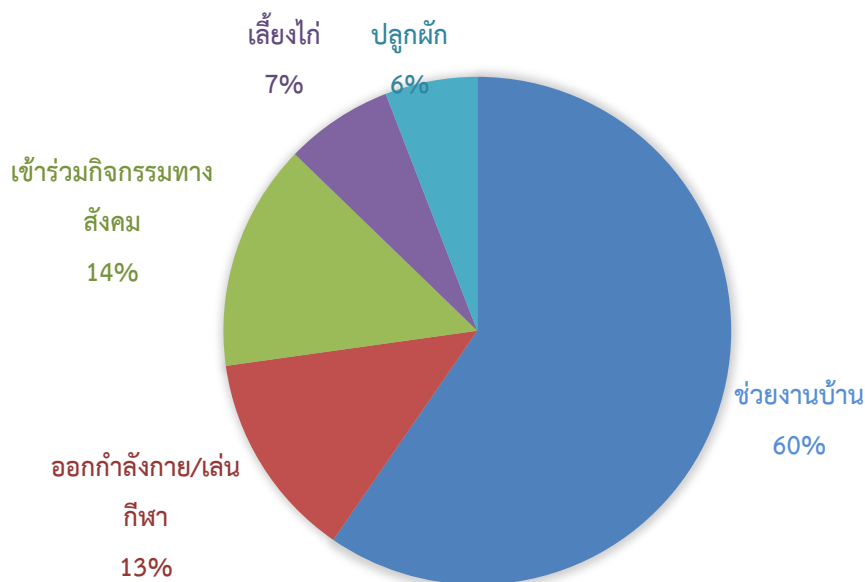
รูปที่ 19 องค์ประกอบ NPV ของกลุ่มนักเรียน กรณีอัตราคิดลดร้อยละ 1

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

สำหรับกิจกรรม (ที่เป็นประโยชน์) ที่นักเรียนระบุว่าได้ใช้เวลาเพิ่มขึ้นหลักจากเข้าร่วมโครงการ เด็กไทยแก้มใส อันดับแรกได้แก่การใช้เวลาช่วยงานบ้าน/กิจการของครอบครัว ตามด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม การออกกำลังกาย/เล่นกีฬา การเลี้ยงไก่และปลูกผัก (รูปที่ 20)

รูปที่ 20 สัดส่วนของกิจกรรมในการใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

อนึ่ง เนื่องจากโครงการเด็กไทยแก้มใสในปีแรก ยังอยู่ในช่วงการเริ่มต้นและลองผิดลองถูก ดังนั้นกิจกรรมจึงยังมีไม่มากนัก นอกจากนี้ ผลกระทบของโครงการต่อสุขภาพของนักเรียน จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนานจะสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลง จึงไม่น่าแปลกใจที่ผลตอบแทนทางด้านสุขภาพนักเรียนจากการร่วมโครงการในปีแรกจะค่อนข้างน้อย ในขณะที่การใช้เวลาให้มีประโยชน์และความรู้สึกภาคภูมิใจของกลุ่มนักเรียน จะสามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจนกว่า

5.3 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว

ในส่วนถัดไป คณะผู้วิจัยจะทำการคำนวณความอ่อนไหวของสัดส่วนผลตอบแทนทางสังคม ต่อการเปลี่ยนแปลงสมมติฐานสำหรับ Deadweight, Attribution และการใช้ข้อมูลจากโรงเรียนที่ร่วมโครงการปีที่ 1 เท่านั้น

ทั้งนี้ ความอ่อนไหวที่คณะผู้วิจัยเลือกมาคำนวณ มีจุดประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพความไม่แน่นอนของผลตอบแทนทางสังคม ซึ่งขึ้นอยู่กับสมมติฐานหลายประการ มิได้มีจุดประสงค์ที่จะกล่าวอ้างว่าเป็นค่าที่ถูกต้อง

5.3.1 กรณีเพิ่ม Deadweight ขึ้นร้อยละ 10 และ 20

กรณีที่สัดส่วน Deadweight เพิ่มขึ้น แปลว่าส่วนของผลลัพธ์ที่เกิดเองอยู่แล้วโดยปราศจากโครงการ เด็กไทยแก้มใสจะเพิ่มขึ้น หรือในอีกแง่หนึ่งคือโครงการเด็กไทยแก้มใสมีบทบาทลดลงในการทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระบุ

จากตารางที่ 18 จะเห็นได้ว่าการเพิ่ม Deadweight ขึ้นร้อยละ 10 ทำให้ผลตอบแทนทางสังคม (กรณี ที่คิดทั้งมูลค่าบวกและลบ) ลดลงมาอยู่ระหว่าง 1.43 – 1.90 หรือลดลงจากกรณีฐานร้อยละ 7 ในขณะที่การ เพิ่ม Deadweight ขึ้นร้อยละ 20 จะทำให้ผลตอบแทนทางสังคมลดลงมาอยู่ระหว่าง 1.33 – 1.77 หรือลดลง จากกรณีฐานร้อยละ 13.5

ตารางที่ 18 ความอ่อนไหวของผลตอบแทนทางสังคม เมื่อเพิ่มค่า Deadweight

		อัตราคิดลด				
		1%	3%	5%	8%	10%
เพิ่ม Deadweight 10%						
1. มูลค่าทั้งหมด (บวกและลบ)	มูลค่า	58,242,193.6	56,319,496.3	51,077,389.9	46,522,708.7	43,813,019.4
	เงินลงทุน	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8
	SROI Ratio	1.90	1.84	1.67	1.52	1.43
2. มูลค่าในแง่บวกเท่านั้น	มูลค่า	73,464,332.8	71,112,211.2	64,690,942.6	59,100,593.7	55,769,173.5
	เงินลงทุน	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8
	SROI Ratio	2.40	2.32	2.11	1.93	1.82
เพิ่ม Deadweight 20%						
1. มูลค่าทั้งหมด (บวกและลบ)	มูลค่า	54,014,445.1	52,229,140.0	47,361,898.9	43,133,288.5	40,617,768.2
	เงินลงทุน	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8
	SROI Ratio	1.77	1.71	1.55	1.41	1.33
2. มูลค่าในแง่บวกเท่านั้น	มูลค่า	68,058,647.5	65,876,825.2	59,920,820.9	54,735,992.9	51,646,462.6
	เงินลงทุน	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8
	SROI Ratio	2.22	2.15	1.96	1.79	1.69

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

5.3.2 ลด Attribution ของสสส. ลงร้อยละ 10 และ 20

การลด Attribution ของ สสส. ลง หมายความว่าถึงการลดบทบาทของ สสส. ที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระบุลงอีกร้อยละ 10 – 20 ซึ่งโดยวิธีการคำนวณผลตอบแทนทางสังคม การลด Attribution ในสัดส่วนนี้ จะทำให้ผลตอบแทนทางสังคมลดลงในอัตราส่วนเท่ากันคือร้อยละ 10 – 20

ตารางที่ 19 ระบุว่า การลด Attribution ของ สสส. ลงร้อยละ 10 จะทำให้ผลตอบแทนทางสังคม ลดลงเหลือ 1.38 – 1.84 (ในกรณีที่คิดทั้งมูลค่าบวกและลบ) ในขณะที่การลด Attribution ของ สสส. ลงร้อยละ 20 จะทำให้ผลตอบแทนทางสังคมลดลงเหลือ 1.23 – 1.63

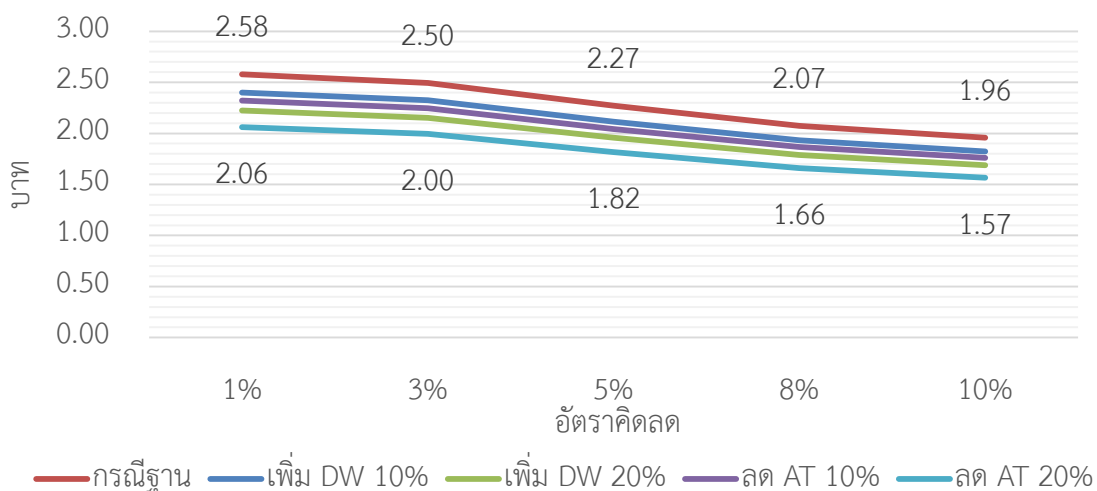
ตารางที่ 19 ความอ่อนไหวของผลตอบแทนทางสังคม เมื่อลดค่า Attribution

		อัตราคิดลด				
		1%	3%	5%	8%	10%
ลด Attribution 10%						
1. มูลค่าทั้งหมด (บวกและลบ)	มูลค่า	56,222,947.9	54,368,867.4	49,313,592.9	44,920,915.9	42,307,443.6
	เงินลงทุน	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8
SROI Ratio		1.84	1.78	1.61	1.47	1.38
2. มูลค่าในแง่บวกเท่านั้น	มูลค่า	70,983,016.3	68,712,837.5	62,514,957.9	57,118,675.1	53,902,695.9
	เงินลงทุน	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8
SROI Ratio		2.32	2.25	2.04	1.87	1.76
ลด Attribution 20%						
1. มูลค่าทั้งหมด (บวกและลบ)	มูลค่า	49,975,953.7	48,327,882.2	43,834,304.8	39,929,703.1	37,606,616.5
	เงินลงทุน	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8
SROI Ratio		1.63	1.58	1.43	1.31	1.23
2. มูลค่าในแง่บวกเท่านั้น	มูลค่า	63,096,014.5	61,078,077.8	55,568,851.4	50,772,155.7	47,913,507.4
	เงินลงทุน	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8
SROI Ratio		2.06	2.00	1.82	1.66	1.57

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

รูปที่ 21 แสดงผลการคำนวณความอ่อนไหวของผลตอบแทนทางสังคม จากทุกกรณีสมมติที่คณะผู้วิจัยเลือกมาวิเคราะห์ในส่วนนี้

รูปที่ 21 ความอ่อนไหวของผลตอบแทนทางสังคม เมื่อปรับค่า Deadweight และ Attribution

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

5.3.3 คำนวณ SROI โดยใช้ข้อมูลจากโรงเรียนที่ร่วมโครงการปีที่ 1 เท่านั้น

ดังที่กล่าวไปในตอนต้น ว่าโครงการเด็กไทยแก้มใสในปีที่ 1 ยังอยู่ในช่วงการเริ่มต้นและลองผิดลองถูก ดังนั้นกิจกรรมจึงยังมีไม่มากนัก และการเก็บข้อมูลโดยคณะผู้วิจัย เกิดขึ้นหลังจากหลายโรงเรียนได้เริ่มกิจกรรมของโครงการเด็กไทยแก้มใสในปีที่ 2 (ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบ) ไปแล้ว คณะผู้วิจัยจึงมีความกังวลว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามบางส่วนอาจรายงานผลลัพธ์ที่เกิดจากกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 2 เข้ามาด้วย ซึ่งอาจส่งผลให้ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการในปีที่ 1 สูงกว่าความเป็นจริง ดังนั้นในส่วนนี้คณะผู้วิจัยจึงทำการคำนวณผลตอบแทนทางสังคมโดยใช้ข้อมูลจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการปีที่ 1 เท่านั้น และไม่ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบในปีที่ 2

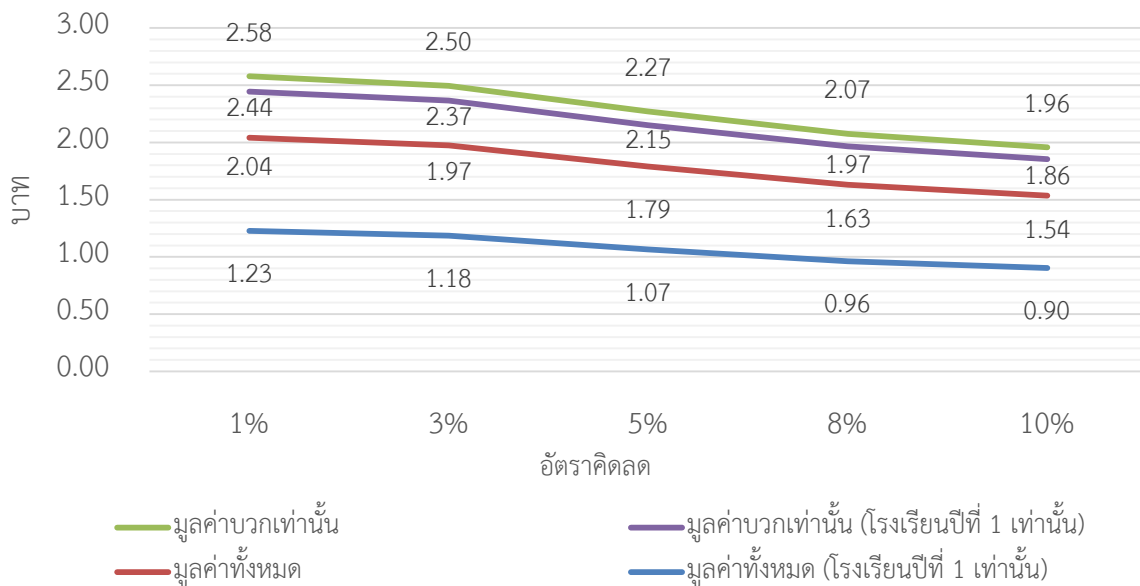
ตารางที่ 20 และรูปที่ 22 แสดงผลการคำนวณผลตอบแทนทางสังคมเมื่อใช้ข้อมูลจากโรงเรียนที่ร่วมโครงการปีที่ 1 เท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผลตอบแทนทางสังคมในกรณีนี้อยู่ระหว่าง 0.9–1.23 หรือลดลงจากกรณีฐานประมาณร้อยละ 40 ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวจึงบ่งชี้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วน โดยเฉพาะจากโรงเรียนที่เข้าโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 2 (ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบ) ให้ข้อมูลผลลัพธ์ที่เกิดจากโครงการปีที่ 2 เข้ามาปะปนด้วย

ตารางที่ 20 ผลตอบแทนทางสังคมเมื่อใช้ข้อมูลจากโรงเรียนที่ร่วมโครงการปีที่ 1 เท่านั้น

		อัตราคิดลด				
		1%	3%	5%	8%	10%
คำนวณจากโรงเรียนที่ร่วมโครงการปีที่ 1 เท่านั้น						
1. มูลค่าทั้งหมด (บวกและลบ)	มูลค่า	37,584,031.6	36,245,517.3	32,607,372.1	29,461,255.7	27,597,050.8
	เงินลงทุน	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8
	SROI Ratio	1.23	1.18	1.07	0.96	0.90
2. มูลค่าในแง่บวกเท่านั้น	มูลค่า	74,783,475.2	72,386,841.5	65,844,239.0	60,148,506.9	56,754,415.0
	เงินลงทุน	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8	30,593,580.8
	SROI Ratio	2.44	2.37	2.15	1.97	1.86

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

รูปที่ 22 ผลตอบแทนทางสังคมเมื่อใช้ข้อมูลจากโรงเรียนที่ร่วมโครงการปีที่ 1 เท่านั้น

ที่มา: จากการคำนวณโดยคณะผู้วิจัย

5.4 ข้อจำกัดในการคำนวณผลตอบแทนทางสังคม

5.4.1 มูลค่าที่ สสส. ลงทุน คิดแค่งบประมาณที่ให้แก่วรรณเท่านั้น

การศึกษานี้ไม่ได้รวมการลงทุนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น เช่น ทุนสนับสนุน เวลา อุปกรณ์ ฯลฯ ดังนั้น การแปลผล SROI ในที่นี้ จึงเป็นผลตอบแทนจากงบประมาณของ สสส. เท่านั้น

5.4.2 ไม่มีกลุ่มตัวอย่างสำหรับเปรียบเทียบ (Control group) และข้อมูลตัวชี้วัดก่อนเข้าร่วมโครงการ

ข้อจำกัดดังกล่าวส่งผลให้ต้องอาศัยการเปรียบเทียบตัวชี้วัดของโรงเรียนในโครงการก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งนำไปสู่ข้อจำกัดเพิ่มเติม คือขาดการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องก่อนที่โรงเรียนจะเริ่มโครงการ ทำให้คณะผู้วิจัยต้องอาศัยการสอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้ย้อนระลึกถึงระดับของตัวชี้วัดต่าง ๆ ก่อนที่จะเริ่มโครงการ ซึ่งอาจนำไปสู่ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลผลลัพธ์ได้ (Recall bias)

5.4.3 ข้อมูลผลลัพธ์มาจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากร

จากอุปสรรคในการเก็บข้อมูลที่ได้ระบุไปในบทที่ 4 จะเห็นว่าโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถาม ถือเป็นส่วนน้อยของโรงเรียนทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 และมีความเป็นไปได้สูงกว่าโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือกับคณะผู้วิจัย จะมีใช้ตัวแทนที่ดีของประชากรโรงเรียนทั้งหมดในปีแรก

นอกจากนี้ ข้อมูลที่ใช้ในการปรับ Deadweight, Attribution และ Drop-off ของมูลค่าที่ได้ มาจากการจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพียง 2 ครั้ง ตามรายละเอียดในบทที่ 3 จึงมีความเป็นไปได้เช่นกันว่าข้อมูล

เหล่านี้ อาจมีความคลาดเคลื่อนและไม่ใช่ตัวแทนที่ดีของประชากร แต่เนื่องจากลักษณะของคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่ง Deadweight, Attribution และ Drop-off นั้นมีความซับซ้อนและต้องอาศัยการกำกับจากคณะผู้วิจัยอย่างใกล้ชิด คณะผู้วิจัยจึงตัดสินใจไม่ใส่คำถามเกี่ยวกับตัวเลขเหล่านี้ไปกับแบบสอบถามสำหรับโรงเรียนทั้งหมด เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนในการตอบแบบสอบถาม

หากโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีแนวโน้มเป็นโรงเรียนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ (จึงอยากให้ความร่วมมือกับคณะผู้วิจัย) ก็จะทำให้ผลตอบแทนทางสังคมที่คำนวณได้ สูงกว่าผลตอบแทนทางสังคมจริงของประชากร

5.4.4 ผลตอบแทนทางสังคมที่คำนวณได้ สะท้อนมูลค่าของประโยชน์ในระยะสั้นเท่านั้น

เนื่องจากโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 ดำเนินการเสร็จสิ้นกลางปี พ.ศ. 2559 ทำให้ผลลัพธ์หรือการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดที่สามารถวัดได้ เป็นผลลัพธ์ระยะสั้นเท่านั้น

คณะผู้วิจัยตระหนักดีว่าจุดประสงค์ของโครงการเด็กไทยแก้มใส คือการช่วยให้นักเรียนมีโภชนาการสมวัย ลดภาวะอ้วน เตี้ย ผอม ในกลุ่มนักเรียน ผ่านการเรียนรู้อย่างบูรณาการ ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากภาวะโภชนาการที่ดีขึ้นนั้น นอกจากจะทำให้สุขภาพดีขึ้นในระยะสั้นแล้ว อาจส่งผลต่อการพัฒนาของสมอง การเติบโต และผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีขึ้นในระยะยาวด้วย

การวัดผลลัพธ์ของโครงการในระยะยาวนี้ ต้องอาศัยการติดตามประเมินผลที่ต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน และคณะผู้วิจัยต้องสามารถแยกส่วนของผลลัพธ์ที่เกิดจากปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับโครงการเด็กไทยแก้มใสในระยะเวลาดังกล่าวออกไปด้วย ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วเป็นไปได้ค่อนข้างยาก ดังนั้น ผลตอบแทนที่ได้จากการคำนวณในการศึกษาชิ้นนี้ จึงต่ำกว่าผลตอบแทนทางสังคมที่แท้จริง ที่รวมผลลัพธ์ในระยะยาวเข้าไปด้วย

บทที่ 6

6.1 สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยชิ้นนี้คำนวณมูลค่าผลตอบแทนทางสังคมของโครงการเด็กไทยแถมใส่ถนวยเจ้าฟ้า นักโภชนาการในปีที่ 1 คณะผู้วิจัยพบว่าผลตอบแทนทางสังคมของโครงการในกรณีฐาน มีค่าระหว่าง 1.54–2.04 ซึ่งขึ้นอยู่กับสมมติฐานของอัตราคิดลด (discount rate) ที่ใช้ในการคำนวณ

มูลค่าผลตอบแทนทางสังคมที่คำนวณได้ มีความหมายว่าทุก ๆ 1 บาทที่สสส. ลงทุนให้โรงเรียนในโครงการเด็กไทยแถมใส่ได้ทำกิจกรรมในปีที่ 1 สังคม (หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) จะได้ผลตอบแทนกลับคืนมา 1.54–2.04 บาท ในระยะเวลา 5 ปีหลังจากที่โครงการปีที่ 1 สิ้นสุดลง

คณะผู้วิจัยได้ระบุข้อสังเกตที่น่าสนใจจากการศึกษาผลตอบแทนทางสังคม 3 ประการ คือ

ประการแรก ผลประโยชน์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากโครงการ ส่วนใหญ่จะตกอยู่กับนักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งบ่งชี้ว่าโครงการได้บรรลุจุดประสงค์ในแง่ที่ทำให้ประโยชน์ตกกับกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง

ประการที่สอง ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 จำนวน 1.54–2.04 เป็นการประเมินผลตอบแทนที่เกิดจากบทบาทของ สสส. เท่านั้น แต่หากพิจารณาผลตอบแทนของโครงการที่เกิดจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดรวมกันจะมีมูลค่าสูงกว่านี้ ดังนั้นการคำนวณผลตอบแทนทางสังคมโดยคำนึงถึงเพียงผลประโยชน์ที่เกิดจากบทบาทของ สสส. อาจเป็นมาตรวัดผลตอบแทนทางสังคมที่ต่ำเกินจริง เพราะมูลค่าโดยรวมที่เกิดขึ้นจากบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่น ๆ ไม่ได้ถูกนำมาคิดรวมด้วย

ประการสุดท้าย ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี หลังจากปีโครงการปีที่ 1 จบลง เนื่องมาจากความพยายามของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (โดยเฉพาะนักเรียนและผู้ปกครอง) ที่จะทำกิจกรรมต่อไปแม้จะไม่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจาก สสส. ก็ตาม

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากข้อสังเกตในการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม และกระบวนการเก็บข้อมูล คณะผู้วิจัยจัดทำข้อเสนอแนะใน 2 ระดับ คือข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินโครงการเด็กไทยแถมใส่ในอนาคต และข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยเพื่อศึกษาผลตอบแทนทางสังคม

6.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินโครงการเด็กไทยแถมใส่ในอนาคต

1. ควรสนับสนุนให้โรงเรียนที่เคยเข้าโครงการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและขยายโครงการให้ครอบคลุมทุกโรงเรียน ผลการศึกษาระบุว่าโครงการเด็กไทยแถมใส่ ให้ผลลัพธ์หรือผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมและจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี ดังนั้น ผู้ดำเนินโครงการ/สสส. สามารถสนับสนุนให้โรงเรียนทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องได้ โดยการสนับสนุนไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปตัวเงินเท่านั้น แต่อาจเป็นการสนับสนุนด้านการถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้และเทคโนโลยีที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมต่อได้เองโดยเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติของโรงเรียนด้วย นอกจากนี้ยังควรขยายโครงการฯ ไปยังโรงเรียนอื่นๆ ให้ครบทุกแห่งด้วย

2. **ควรรหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานดังกล่าว และลดภาระให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** เนื่องจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางกลุ่มระบุว่ามีการะงานเพิ่มขึ้นจากข้อกำหนดด้านเอกสารและระเบียบทางราชการในการรับเงินสนับสนุนจากสสส. ดังนั้น ผู้ดำเนินโครงการ/สสส. ควรรหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานดังกล่าว และลดภาระให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มากที่สุด เช่น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการกรอกและส่งแบบฟอร์มต่าง ๆ การจัดอบรมวิธีการเขียนรายงานและทำบัญชีตามข้อกำหนดให้กับโรงเรียน

6.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยเพื่อศึกษาผลตอบแทนทางสังคม

1. **ควรรเริ่มทำระบบฐานข้อมูลสำหรับการประเมินผลตอบแทนทางสังคมในอนาคต** จากข้อจำกัดของงานวิจัยที่คณะผู้วิจัยได้ระบุไปในบทที่ 5 พบว่าอุปสรรคหลักของการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการ เกิดจากการขาดข้อมูลตัวชี้วัดที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเสนอให้ผู้ดำเนินโครงการ/สสส. ออกแบบแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลและจัดทำระบบฐานข้อมูลซึ่งประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้
  - **ผลลัพธ์และตัวชี้วัด สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม** ซึ่งข้อมูลดังกล่าวควรมีการวางแผนและเริ่มเก็บตั้งแต่ก่อนที่จะเริ่มโครงการในระยะต่อไป
  - **ตัวแทนทางการเงิน สำหรับแปลงผลลัพธ์ให้เป็นมูลค่าทางการเงิน** ซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรมและการสำรวจความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อหาตัวแทนทางการเงินที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแต่ละผลลัพธ์ โดยอาจจะระบุตัวแทนทางการเงินหลายตัวสำหรับผลลัพธ์แต่ละข้อได้
  - **ชื่อและวิธีการติดต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ** ซึ่งควรมีความครอบคลุมและได้รับการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
2. **ควรมีการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของโครงการเด็กไทยแก้มใสในปีที่สอง** เนื่องจากโครงการในปีที่สองมีการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ครอบคลุม และมีการเรียนรู้ที่บูรณาการระหว่างกิจกรรมอย่างชัดเจน ดังนั้นผลตอบแทนทางสังคมของโครงการในปีที่สองจึงน่าจะสูงกว่าในปีแรก

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กองโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2006). รายงานการสำรวจภาวะอาหารและโภชนาการของประเทศไทย ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖.
- ประสงค์ เทียนบุญ. (n.d.). Health impact of childhood obesity: nutritional aspect. Retrieved from <http://www.med.cmu.ac.th/dept/nutrition/DATA/COMMON/cmunut-deptped/ped502-prasong/ped502-obesity-prasong.pdf>
- มนรัตน์ ถาวรเจริญทรัพย์ และคณะ. (2010). การศึกษาผลกระทบในเชิงเศรษฐศาสตร์และคุณภาพชีวิตจากโรคอ้วนในประเทศไทย.
- มูลนิธิศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ (2560). รายงานผลการศึกษาการพัฒนาในกลุ่มโรคร่วมผู้ป่วยสุขภาพจิตและจิตเวชไทย. สำนักพัฒนาในกลุ่มโรคร่วมไทย, สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข;
- ลัดดา เหมาะสุวรรณ. (2009). อาหารและโภชนาการในช่วงแรกของชีวิต: ต้นกำเนิดของสุขภาพและโรค ในระยะยาว. โภชนาการในเด็ก ความรู้สู่ปฏิบัติ (pp. 1–33).
- ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ. (2004). พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย. Retrieved from <http://opac.psu.ac.th/BibDetail.aspx?bibno=243459>
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2012a). การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2012b). การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านการเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2012c). การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านการบริโภคอาหาร. กรุงเทพมหานคร.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2012d). การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม: ด้านผู้พิการและผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. (2012). รายงานการเฝ้าระวังและติดตามภาวะโภชนาการเด็กอายุ ๐ – ๑๘ ปี ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (งวดที่ ๔ กรกฎาคม – กันยายน ๒๕๕๕).
- สุดารัตน์ ลิขิตภูมิ และคณะ. (2013). รายงานการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมของกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย การออกกำลังกายและกีฬาเพื่อสุขภาพภายใต้โครงการ สสส.จอมบึงมาราธอนปี 2555. กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

- Banke-Thomas, A. O., Madaj, B., Charles, A., & van den Broek, N. (2015). Social Return on Investment (SROI) methodology to account for value for money of public health interventions: a systematic review. *BMC Public Health*, *15*(1), 582. <https://doi.org/10.1186/s12889-015-1935-7>
- Chandoewit, W., & Thampanishvong, K. (2016). Valuing Social Relationships and Improved Health Condition Among the Thai Population. *Journal of Happiness Studies*, *17*(5), 2167–2189. <https://doi.org/10.1007/s10902-015-9690-0>
- Kimani-Murage, E. W., Goudet, S., Wainaina, C. W., Macharia, T. N., Wanjohi, M. N., Wekesah, F. M., ... Samburu 2016, B. (2016). Social Return on Investment Evaluation Report Maternal Infant and Young Child Nutrition Project. *African Population and Health Research Center*, 1–63.
- Silveira, J. A. C., Taddej, J. A. A. C., Guerra, P. H., & Nobre, M. R. C. (2011). Effectiveness of school-based nutrition education interventions to prevent and reduce excessive weight gain in children and adolescents: a systematic review. *Jornal de Pediatria*, *87*(5), 382–392. <https://doi.org/doi:10.2223/JPED.2123>

ภาคผนวก ก: แบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม ในการลงทุนจากโครงการ “เด็กไทยแก้มใส”

- แบบสอบถาม กลุ่มนักเรียน
- แบบสอบถาม ผู้ปกครอง
- แบบสอบถาม ครู/โรงเรียน
- แบบสอบถาม ชุมชน
- แบบสอบถาม หน่วยงานในท้องถิ่น
- แบบสอบถาม ผู้ดำเนินโครงการ

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมในการลงทุนจากโครงการ “เด็กไทยแก้มใส”

แบบสอบถาม กลุ่มนักเรียน

แบบสอบถามชุดที่.....

ผู้ตรวจแบบสอบถาม.....

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้รับมอบหมายจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้ดำเนินการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment:
SROI) ของโครงการ เด็กไทยแก้มใสถวายเจ้าฟ้านักโภชนาการ **ในปีที่ 1** ที่ สสส. ได้ให้การสนับสนุน เนื่อง
ด้วยท่านได้มีส่วนร่วมในโครงการ**ในปีที่ 1 (พ.ศ. 2557 – 2558)** สถาบันฯ จึงใคร่ขอความร่วมมือท่านในการ
ตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้ในการศึกษานี้เท่านั้น หากท่านมี
ข้อสงสัยใด ๆ ในแบบสอบถาม โปรดติดต่อผู้ประสานงาน คุณจินตนา บัวคำ ที่ 098-149-5514 สถาบันฯ
ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

1. ลักษณะทั่วไป

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ท่านต้องการ หรือเติมข้อความในช่องว่าง

1.1 เพศ หญิง ชาย

1.2 กำลังศึกษาอยู่ชั้น .....

โรงเรียน ..... จังหวัด .....

1.3 อายุ .....ปี

1.4 น้ำหนัก .....กิโลกรัม ส่วนสูง .....เซ็นติเมตร

1.5 ได้รับค่าขนมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองเฉลี่ยวันละ .....บาท

ใช้จ่ายเงินเฉลี่ยวันละ .....บาท

2. การเรียน

โปรดเติมข้อความในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก

2.1 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 รู้สึกชอบไปโรงเรียนเพียงใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่ชอบเลย ชอบมาก

2.2 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 รู้สึกชอบไปโรงเรียนเพียงใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่ชอบเลย ชอบมาก

2.3 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 มีผลการเรียน (1) ดีขึ้น (2) เท่าเดิม (3) แย่ลง

2.4 โปรดระบุผลการเรียน (อาจให้คุณครูช่วยดูประวัติได้)

	ปีการศึกษา 2557 (เมย 57-มีค 58)	ปีการศึกษา 2558 (เมย 58-มีค 59)	ปีการศึกษา 2559 (เมย 59-มีค 60)
1. เกรดเฉลี่ย/คะแนนสอบ			
2. คะแนนความประพฤติ/จิตพิสัย			
3. ขาดเรียน (วัน)			

3. การใช้เวลาว่าง

ก่อน/หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 น้อยๆ มีการใช้เวลาว่างในวันธรรมดา (เวลาที่ว่างเว้นจากการเรียน และการพักผ่อนนอนหลับ) ไปทำกิจกรรมอะไรบ้าง และทำเฉลี่ยกี่ชั่วโมงต่อวัน

ให้น้อง ๆ นำตัวเลขหน้ากิจกรรมเหล่านี้ใส่ในตาราง กิจกรรมที่ทำเวลาว่าง และระบุเวลาที่ใช้เฉลี่ยต่อวัน

1. อ่านหนังสือ	6. ดูโทรทัศน์	11. เทียวเตร่
2. เรียนพิเศษ	7. เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม/ชุมชน/ เสริมสร้างความรู้	12. อื่นๆ ระบุ .....
3. ช่วยงานบ้าน/ช่วยเหลือ กิจการของครอบครัว	8. เข้าใช้บริการในพิพิธภัณฑ์/แหล่ง เรียนรู้ทางวัฒนธรรม	13. อื่นๆ ระบุ .....
4. เล่นกีฬา/ออกกำลังกาย	9. เล่นเกมส์	14. อื่นๆ ระบุ .....
5. เล่นดนตรี/ร้องเพลง	10. สื่อสารทางอินเทอร์เน็ต เช่น ทวิ สเตอร์/ไลน์/เฟซบุ๊ก เป็นต้น	15. อื่นๆ ระบุ .....

4.3 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพกายของท่านอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
สุขภาพแย่มาก สุขภาพดีมาก

4.4 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพกายของท่านอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
สุขภาพแย่มาก สุขภาพดีมาก

4.5 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1

ท่านมีการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บ .....ครั้ง ต่อ ปี

เงินที่ท่านจ่ายไปในการรักษาพยาบาลสำหรับตัวท่านเอง (เช่น ซื้อมาทานเอง รักษาที่ คลินิก ที่โรงพยาบาล) รวมทั้งหมด คิดเป็น.....บาท ต่อ ปี (อาจให้ผู้ปกครองช่วยตอบ)

4.6 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1

ท่านมีการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บ (1) ลดลง (2) เพิ่มขึ้น

โดยมีการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บ .....ครั้ง ต่อ ปี

เงินที่ท่านจ่ายไปในการรักษาพยาบาลสำหรับตัวท่านเอง (เช่น ซื้อมาทานเอง รักษาที่ คลินิก ที่โรงพยาบาล) รวมทั้งหมด คิดเป็น.....บาท ต่อ ปี (อาจให้ผู้ปกครองช่วยตอบ)

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมในการลงทุนจากโครงการ “เด็กไทยแก้มใส”

แบบสอบถาม กลุ่มผู้ประกอบการ

แบบสอบถามชุดที่.....
ผู้ตรวจแบบสอบถาม.....

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้รับมอบหมายจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้ดำเนินการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment:
SROI) ของโครงการ เด็กไทยแก้มใสถวายเจ้าฟ้านักโภชนาการ ในปี 1 ที่ สสส. ได้ให้การสนับสนุน เนื่อง
ด้วยท่านได้มีส่วนร่วมในโครงการ ในปี 1 (พ.ศ. 2557 – 2558) สถาบันฯ จึงใคร่ขอความร่วมมือท่านในการ
ตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้ในการศึกษานี้เท่านั้น หากท่านมี
ข้อสงสัยใด ๆ ในแบบสอบถาม โปรดติดต่อผู้ประสานงาน คุณจินตนา บัวคำ ที่ 098-149-5514 สถาบันฯ
ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

1. ลักษณะทั่วไป

โปรดเติมข้อความในช่องว่าง

- 1.1 ท่านมีบุตร.....คน บุตรที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใส .....คน
1.2 บุตรของท่าน และตัวท่านเอง ได้เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสในปี 1 ที่
(เลือกเพียง 1 โรงเรียน) โรงเรียน ..... จังหวัด .....

2. การเข้าร่วมโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1

โปรดทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก

- 2.1 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 ท่านมีการทำกิจกรรมร่วมกับครู/โรงเรียน และชุมชน
อยู่ในระดับใด
- (1) เป็นประจำ (เกือบทุกวัน)
  - (2) บางครั้ง (อาทิตย์ละครั้ง หรือ เดือนละ 1-2 ครั้ง)
  - (3) นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่าเดือนละครั้ง)
  - (4) ไม่ทำเลย

2.2 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 ท่านมีการทำกิจกรรมร่วมกับครู/โรงเรียน และชุมชน อยู่ในระดับใด

- (1) เป็นประจำ (เกือบทุกวัน)
- (2) บางครั้ง (อาทิตย์ละครั้ง หรือ เดือนละ 1-2 ครั้ง)
- (3) นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่าเดือนละครั้ง)
- (4) ไม่ทำเลย

3. สุขภาพกาย และสุขภาพใจ

โปรดทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก หรือเติมข้อความในช่องว่าง

3.1 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพใจโดยรวมอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่มีความสุขเลย สุขมากที่สุด

3.2 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพใจโดยรวมอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่มีความสุขเลย สุขมากที่สุด

3.3 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพกายของท่านอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
สุขภาพแย่มาก สุขภาพดีมาก

3.4 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพกายของท่านอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
สุขภาพแย่มาก สุขภาพดีมาก

3.5 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1

ท่านมีการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บ .....ครั้ง ต่อ ปี

เงินที่ท่านจ่ายไปในการรักษาพยาบาลสำหรับตัวท่านเอง (เช่น ชื้อยามาทานเอง รักษาที่ คลินิก ที่โรงพยาบาล) รวมทั้งหมด คิดเป็น.....บาท ต่อ ปี

3.6 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1

ท่านมีการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บ (1) ลดลง (2) เพิ่มขึ้น

โดยมีการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บ .....ครั้ง ต่อ ปี

เงินที่ท่านจ่ายไปในการรักษาพยาบาลสำหรับตัวท่านเอง (เช่น ชื้อยามาทานเอง รักษาที่ คลินิก ที่โรงพยาบาล) รวมทั้งหมด คิดเป็น.....บาท ต่อ ปี

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมในการลงทุนจากโครงการ “เด็กไทยแก้มใส”

แบบสอบถาม กลุ่มครู/โรงเรียน

แบบสอบถามชุดที่.....
ผู้ตรวจแบบสอบถาม.....

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้รับมอบหมายจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้ดำเนินการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment:
SROI) ของโครงการ เด็กไทยแก้มใสถวายเจ้าฟ้านักโภชนาการ ในปีที่ 1 ที่ สสส. ได้ให้การสนับสนุน เนื่อง
ด้วยท่านได้มีส่วนร่วมในโครงการ ในปีที่ 1 (พ.ศ. 2557 – 2558) สถาบันฯ จึงใคร่ขอความร่วมมือท่านในการ
ตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้ในการศึกษานี้เท่านั้น หากท่านมี
ข้อสงสัยใด ๆ ในแบบสอบถาม โปรดติดต่อผู้ประสานงาน คุณจินตนา บัวคำ ที่ 098-149-5514 สถาบันฯ
ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

1. ลักษณะทั่วไป

โปรดเติมข้อความในช่องว่าง

- 1.1 ท่านมีประสบการณ์เป็นครู มาเป็นเวลา.....ปี.....เดือน
1.2 ปัจจุบันท่านเป็นครูที่ โรงเรียน .....จังหวัด .....

1.3 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 ที่โรงเรียน.....จังหวัด .....

2. การเข้าร่วมโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1

โปรดเติมข้อความในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก

- 2.1 โรงเรียนที่ท่านร่วมทำกิจกรรมเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 ได้ดำเนินโครงการในปีที่ 1 ครบตามระยะเวลาหรือไม่
(1) ครบ (2) ไม่ครบ
-โดยได้รับงบประมาณสำหรับโครงการนี้ เป็นจำนวนทั้งสิ้น.....บาท
-เหตุผลที่ท่านดำเนินโครงการปีที่ 1 ไม่ครบตามงบประมาณ/ระยะเวลา .....
- 2.2 ตัวท่านเอง เข้าร่วมโครงการเด็กไทยแก้มใส มาเป็นระยะเวลา.....ปี.....เดือน
- 2.3 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 โรงเรียนมีค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารกลางวันสำหรับ
นักเรียนเฉลี่ยเดือนละ .....บาท (ถามผู้อำนวยการโรงเรียน หรือครูผู้ดูแลโครงการ)
- 2.4 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 โรงเรียนมีค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารกลางวันสำหรับ
นักเรียนเฉลี่ยเดือนละ .....บาท (ถามผู้อำนวยการโรงเรียน หรือครูผู้ดูแลโครงการ)

2.5 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไส้ปีที่ 1 ครู/โรงเรียนมีการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน อยู่ในระดับใด

- (1) เป็นประจำ (เกือบทุกวัน)
- (2) บางครั้ง (อาทิตย์ละครั้ง หรือ เดือนละ 1-2 ครั้ง)
- (3) นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่าเดือนละครั้ง)
- (4) ไม่ทำเลย

2.6 หลังเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไส้ปีที่ 1 ครู/โรงเรียนมีการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน อยู่ในระดับใด

- (1) เป็นประจำ (เกือบทุกวัน)
- (2) บางครั้ง (อาทิตย์ละครั้ง หรือ เดือนละ 1-2 ครั้ง)
- (3) นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่าเดือนละครั้ง)
- (4) ไม่ทำเลย

2.7 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไส้ปีที่ 1 ท่านมีความพอใจในการทำงานเพียงใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่ชอบเลย ชอบมาก

2.8 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไส้ปีที่ 1 ท่านมีความพอใจในการทำงานเพียงใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่ชอบเลย ชอบมาก

2.9 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไส้ปีที่ 1 ท่านมีภาระงาน

- (1) เพิ่มขึ้น (2) เท่าเดิม (3) ลดลง

หากเพิ่มขึ้น ท่านมีภาระงานที่ต้องทำเพิ่มขึ้นเฉลี่ย .....ชั่วโมง ต่อ สัปดาห์

หากลดลง ท่านมีภาระงานที่ต้องทำลดลงเฉลี่ย .....ชั่วโมง ต่อ สัปดาห์

3. สุขภาพกาย และสุขภาพใจ

โปรดทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก

3.1 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพใจโดยรวมอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่มีความสุขเลย สุขมากที่สุด

3.2 หลังเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพใจโดยรวมอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่มีความสุขเลย สุขมากที่สุด

3.3 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพกายของท่านอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
สุขภาพแย่มาก สุขภาพดีมาก

3.4 หลังเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพกายของท่านอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
สุขภาพแย่มาก สุขภาพดีมาก

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมในการลงทุนจากโครงการ “เด็กไทยแก้มใส”

แบบสอบถาม กลุ่มชุมชน

แบบสอบถามชุดที่.....
ผู้ตรวจแบบสอบถาม.....

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้รับมอบหมายจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้ดำเนินการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment:
SROI) ของโครงการ เด็กไทยแก้มใสถวายเจ้าฟ้าทักษิณการ ในปี 1 ที่ สสส. ได้ให้การสนับสนุน เนื่อง
ด้วยท่านได้มีส่วนร่วมในโครงการ ในปี 1 (พ.ศ. 2557 – 2558) สถาบันฯ จึงใคร่ขอความร่วมมือท่านในการ
ตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้ในการศึกษานี้เท่านั้น หากท่านมี
ข้อสงสัยใด ๆ ในแบบสอบถาม โปรดติดต่อผู้ประสานงาน คุณจินตนา บัวคำ ที่ 098-149-5514 สถาบันฯ
ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

1. ลักษณะทั่วไป

โปรดเติมข้อความในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก

1.1 ท่านมีบุตรที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใส หรือไม่

(1) ไม่มี (2) มี จำนวน ..... คน

1.2 ตัวท่านเอง ได้เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 ที่ (เลือกเพียง 1 โรงเรียน)

โรงเรียน ..... จังหวัด .....

1.3 โปรดระบุกิจกรรมที่ท่านได้มีส่วนร่วมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 (3 กิจกรรม)

.....
.....
.....

2. การเข้าร่วมโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1

โปรดทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก

2.1 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 ชุมชนของท่านมีการทำกิจกรรมร่วมกับ ครู/โรงเรียน
และผู้ปกครอง อยู่ในระดับ

- (1) เป็นประจำ (เกือบทุกวัน)
- (2) บางครั้ง (อาทิตย์ละครั้ง หรือ เดือนละ 1-2 ครั้ง)
- (3) นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่าเดือนละครั้ง)
- (4) ไม่ทำเลย

2.2 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 ชุมชนของท่านมีการทำกิจกรรมร่วมกับ ครู/โรงเรียน และ ผู้ปกครอง อยู่ในระดับ

- (1) เป็นประจำ (เกือบทุกวัน)
- (2) บางครั้ง (อาทิตย์ละครั้ง หรือ เดือนละ 1-2 ครั้ง)
- (3) นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่าเดือนละครั้ง)
- (4) ไม่ทำเลย

3. สุขภาพกาย และสุขภาพใจ

โปรดทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก หรือเติมข้อความในช่องว่าง

3.1 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 ท่านคิดว่า สุขภาพใจโดยรวมอยู่ในระดับใด

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10
ไม่มีความสุขเลย   สุขมากที่สุด

3.2 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 ท่านคิดว่า สุขภาพใจโดยรวมอยู่ในระดับใด

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10
ไม่มีความสุขเลย   สุขมากที่สุด

3.3 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 ท่านคิดว่า สุขภาพกายของท่านอยู่ในระดับใด

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10
สุขภาพแย่มาก   สุขภาพดีมาก

3.4 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1 ท่านคิดว่า สุขภาพกายของท่านอยู่ในระดับใด

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10
สุขภาพแย่มาก   สุขภาพดีมาก

3.5 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1

ท่านมีการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บ .....ครั้ง ต่อ ปี

เงินที่ท่านจ่ายไปในการรักษาพยาบาลสำหรับตัวท่านเอง (เช่น ชื้อยามาทานเอง รักษาที่ คลินิก ที่โรงพยาบาล) รวมทั้งหมด คิดเป็น.....บาท ต่อ ปี

3.6 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแถมใส่ปีที่ 1

ท่านมีการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บ (1) ลดลง (2) เพิ่มขึ้น

โดยมีการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บ .....ครั้ง ต่อ ปี

เงินที่ท่านจ่ายไปในการรักษาพยาบาลสำหรับตัวท่านเอง (เช่น ชื้อยามาทานเอง รักษาที่ คลินิก ที่โรงพยาบาล) รวมทั้งหมด คิดเป็น.....บาท ต่อ ปี

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมในการลงทุนจากโครงการ “เด็กไทยแก้มใส”

แบบสอบถาม กลุ่มหน่วยงานในท้องถิ่น

แบบสอบถามชุดที่.....

ผู้ตรวจแบบสอบถาม.....

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้รับมอบหมายจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้ดำเนินการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment:
SROI) ของโครงการ เด็กไทยแก้มใสถวายเจ้าฟ้านักโภชนาการ ในปีที 1 ที่ สสส. ได้ให้การสนับสนุน เนื่อง
ด้วยท่านได้มีส่วนร่วมในโครงการ ในปีที 1 (พ.ศ. 2557 – 2558) สถาบันฯ จึงใคร่ขอความร่วมมือท่านในการ
ตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้ในการศึกษานี้เท่านั้น หากท่านมี
ข้อสงสัยใด ๆ ในแบบสอบถาม โปรดติดต่อผู้ประสานงาน คุณจินตนา บัวคำ ที่ 098-149-5514 สถาบันฯ
ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

1. ลักษณะทั่วไป

โปรดเติมข้อความในช่องว่าง

1.1 ปัจจุบันท่านทำงานที่ (ชื่อหน่วยงาน) .....

ตำแหน่ง.....

ประจำที่จังหวัด .....มาเป็นเวลา.....ปี.....เดือน

1.2 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที 1 ภายใต้งัด (ชื่อหน่วยงาน) .....

2. การเข้าร่วมโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที 1

โปรดเติมข้อความในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก

2.1 ตัวท่านเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการเด็กไทยแก้มใสในปีที 1 อย่างไรบ้าง

.....

.....

2.2 ท่านมีโรงเรียนในความรับผิดชอบ (เฉพาะในโครงการเด็กไทยแก้มใสในปีที 1) จำนวน.....โรงเรียน

2.3 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที 1 หน่วยงานของท่านในขณะนั้นมีการทำกิจกรรม
ร่วมกับ โรงเรียน และ ชุมชน-ผู้ประกอบการ อยู่ในระดับใด

(1) เป็นประจำ (เกือบทุกวัน)

(2) บางครั้ง (อาทิตย์ละครั้ง หรือ เดือนละ 1-2 ครั้ง)

(3) นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่าเดือนละครั้ง)

(4) ไม่ทำเลย

2.4 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไสปีปีที่ 1 หน่วยงานของท่านในขณะนั้นมีการทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน และ ชุมชน-ผู้ปกครองอยู่ในระดับใด

- (1) เป็นประจำ (เกือบทุกวัน)
- (2) บางครั้ง (อาทิตย์ละครั้ง หรือ เดือนละ 1-2 ครั้ง)
- (3) นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่าเดือนละครั้ง)
- (4) ไม่ทำเลย

2.5 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไสปีปีที่ 1 ท่านชอบงานที่ทำเพียงใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่ชอบเลย ชอบมาก

2.6 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไสปีปีที่ 1 ท่านชอบงานที่ทำเพียงใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่ชอบเลย ชอบมาก

2.7 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไสปีปีที่ 1 ท่านมีภาระงาน

- (1) เพิ่มขึ้น (2) เท่าเดิม (3) ลดลง

หากเพิ่มขึ้น ท่านมีภาระงานที่ต้องทำเพิ่มขึ้นเฉลี่ย .....ชั่วโมง ต่อ สัปดาห์

หากลดลง ท่านมีภาระงานที่ต้องทำลดลงเฉลี่ย .....ชั่วโมง ต่อ สัปดาห์

3. สุขภาพใจ

โปรดทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก

3.1 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไสปีปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพใจโดยรวมอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่มีความสุขเลย สุขมากที่สุด

3.2 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไสปีปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพใจโดยรวมอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่มีความสุขเลย สุขมากที่สุด

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมในการลงทุนจากโครงการ “เด็กไทยแก้มใส”

แบบสอบถาม กลุ่มผู้ดำเนินโครงการ

แบบสอบถามชุดที่.....

ผู้ตรวจแบบสอบถาม.....

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้รับมอบหมายจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้ดำเนินการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment:
SROI) ของโครงการ เด็กไทยแก้มใสภายใต้สำนักโภชนาการ ในปี 1 ที่ สสส. ได้ให้การสนับสนุน เนื่อง
ด้วยท่านได้มีส่วนร่วมในโครงการ ในปี 1 (พ.ศ. 2557 – 2558) สถาบันฯ จึงใคร่ขอความร่วมมือท่านในการ
ตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้ในการศึกษานี้เท่านั้น หากท่านมี
ข้อสงสัยใด ๆ ในแบบสอบถาม โปรดติดต่อผู้ประสานงาน คุณจินตนา บัวคำ ที่ 098-149-5514 สถาบันฯ
ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

1. ลักษณะทั่วไป

โปรดเติมข้อความในช่องว่าง

1.2 ปัจจุบันท่านทำงานที่ (ชื่อหน่วยงาน) .....

ตำแหน่ง.....

ประจำที่จังหวัด .....มาเป็นเวลา.....ปี.....เดือน

1.2 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 ภายใต้สังกัด (ชื่อหน่วยงาน) .....

2. การเข้าร่วมโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1

โปรดเติมข้อความในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก

2.1 ตัวท่านเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการเด็กไทยแก้มใสในปี 1 อย่างไรบ้าง

.....

.....

2.2 ท่านมีโรงเรียนในความรับผิดชอบ (เฉพาะในโครงการเด็กไทยแก้มใสในปี 1) จำนวน.....โรงเรียน

2.3 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแก้มใสปีที่ 1 ท่านชอบงานที่ทำเพียงใด

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ไม่ชอบเลย										ชอบมาก

2.4 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไสปีที่ 1 ท่านชอบงานที่ทำเพียงใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่ชอบเลย ชอบมาก

2.5 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไสปีที่ 1 ท่านมีภาระงาน

(1) เพิ่มขึ้น (2) เท่าเดิม (3) ลดลง

หากเพิ่มขึ้น ท่านมีภาระงานที่ต้องทำเพิ่มขึ้นเฉลี่ย .....ชั่วโมง ต่อ สัปดาห์

หากลดลง ท่านมีภาระงานที่ต้องทำลดลงเฉลี่ย .....ชั่วโมง ต่อ สัปดาห์

3. สุขภาพใจ

โปรดทำเครื่องหมาย O ล้อมรอบคำตอบที่ท่านเลือก

3.1 ก่อนได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไสปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพใจโดยรวมอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่มีความสุขเลย สุขมากที่สุด

3.2 หลังได้ร่วมกิจกรรมในโครงการเด็กไทยแกล้มไสปีที่ 1 ท่านคิดว่าสุขภาพใจโดยรวมอยู่ในระดับใด

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
ไม่มีความสุขเลย สุขมากที่สุด